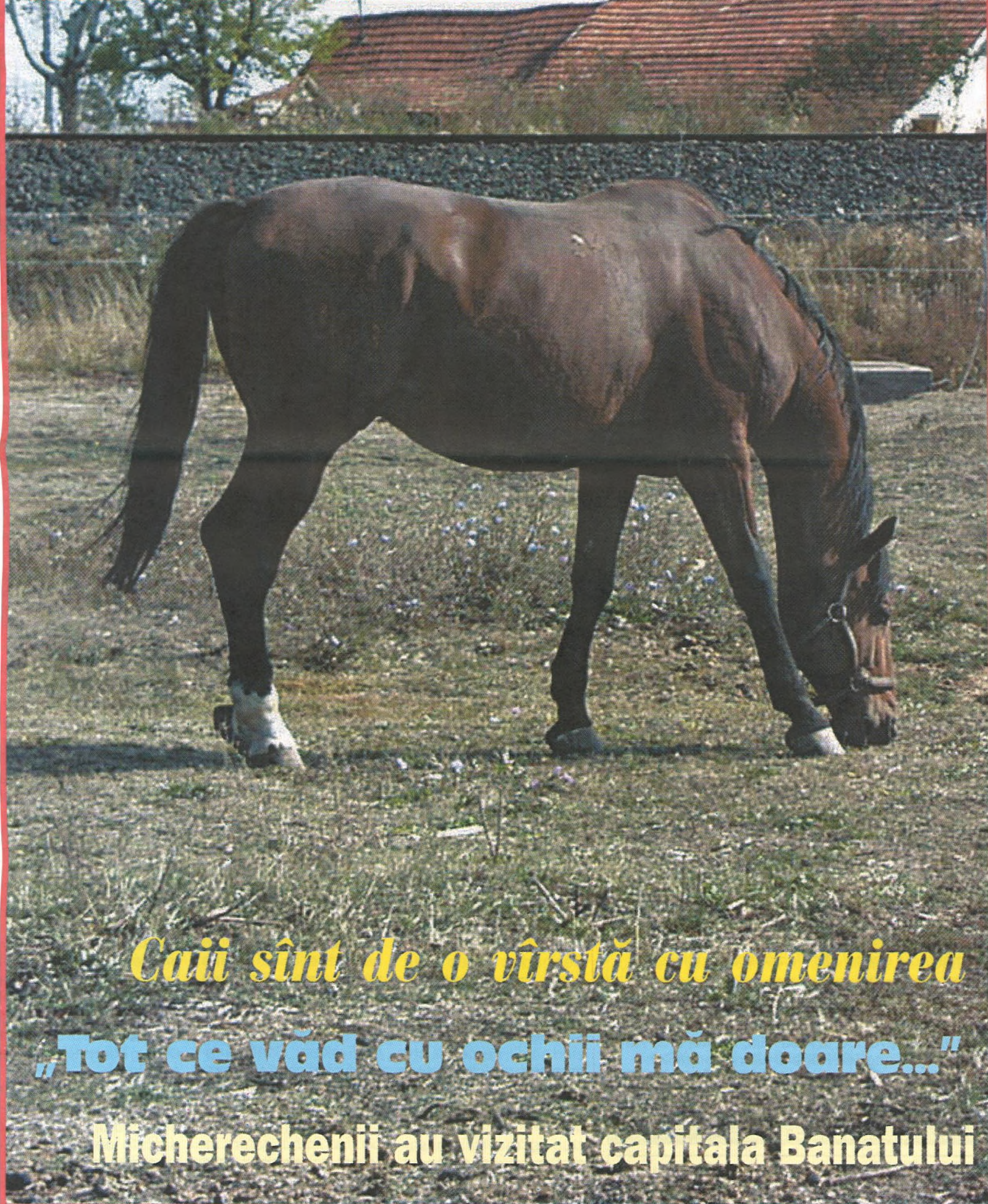

VINERI 6 OCTOMBRIE 2000 • ANUL III [L] NR. 40

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Caii sînt de o vîrstă cu omenirea

„Tot ce văd cu ochii mă doare...”

Micherechenii au vizitat capitala Banatului

CALENDAR ORTODOX

9 octombrie, luni – † Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic și Atanasia
10 octombrie, marți – † Sf. Mc. Evlampie și Evlampia, sora lui
11 octombrie, miercuri – Sf. Ap. Filip, unul din cei 7 diaconi; Cuv. Teofan Mărturisitorul
12 octombrie, joi – Sf. Mc. Prov, Tarah și Andronic; Sf. Cosma, episcopul Maiumei
13 octombrie, vineri – Sf. Mc. Carp, Papil și Agatador
14 octombrie, sâmbătă – (†) Cuv. Parascheva; Sf. Mc. Nazarie, Ghervasie, Protasie, Chelsie, Silvan și Petru
15 octombrie, duminică – Sf. Sfințit Mc. Luchian; Cuv. Savin, Vars și Eftimie cel Nou; Duminică a XXI-a după Rusalii (a Sf. Părinți de la Sinodul VII Ecumenic); Ap. Gal. II, 16-20 și Tit III, 8-15; Ev. Luca VIII, 5-15 (Pilda semănătorului) și Ioan XVII, 1-13

AGENDĂ

10 octombrie

1847 – s-a născut, la Brașov, *Gheorghe Dima*, compozitor, dirijor, cântăreț și pedagog român.

11 octombrie

1875 – s-a născut, la Brașov, poetul *Ștefan Octavian Iosif*.

12 octombrie

1882 – s-a stins din viață, la Sankt-Petersburg, *Gheorghe Pomuț*.

1935 – s-a născut *Luciano Pavarotti*, tenor italian de renume internațional.

13 octombrie

1672 – s-a născut *Maria Brîncoveanu*, soția lui Constantin Brîncoveanu, marele domn al Țării Românești. Nepoată a lui Antonie Vodă, fiică a postelnicului Neagoe Basarab, Maria dăruiește soțului și Țării 11 copii: șapte fete și patru băieți. Doamnei Maria i-a fost dat să trăiască cea mai cumplită tragedie. După mazierea lui Constantin Brîncoveanu și expulzarea întregii lor familii din București, în 1714, după torturarea soțului, la care asistase neputincioasă, i-a fost dat să afle cumplita veste a uciderii sălbatice a soțului, a celor patru fii – dintre care cel mai mic, Mateiaș, avea abia 14 ani – și a ginerelui ei, Enache Văcărescu.

1863 – apare primul număr al revistei „*Umoristul*”. Sufletul redacției a fost Iosif Vulcan.

1884 – s-a născut poetul și prozatorul *Vasile Voiculescu*.

1907 – s-a născut la Oradea actrița *Dajka Margit*.

14 octombrie

Sfânta Cuvioasă Paraschiva, denumită și Sfânta Vineri, pe care o prăznuim azi, se bucură, la români, de o mare cinstire. Ea este una dintre sfintele cele mai invocate în rugăciuni, bucurându-se de o mare popularitate mai ales în Moldova, fiind socotită ocrotitoarea acestei părți de țară.

1864 – episcopul Procopie Ivacicovici al Aradului a săvârșit slujba de sfințire a *bisericii* ortodoxe române din Orașul Mic Românesc din Giula.

15 octombrie

– Ziua Bastonului Alb, adică Ziua Internațională a Nevăzătorilor.

1922 – a avut loc, la Alba Iulia, *încoronarea Regelui Ferdinand I* ca Rege al tuturor românilor.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Unul dintre caii hergheliei lui Ioan Ruja din Micherechi (Foto: Eva Iova)

Conferință de presă la Seghedin

Cu ocazia aniversării a 20 de ani de la pornirea primei emisiuni în limba română la radio, marțea viitoare, la 10 octombrie, cu începere de la ora 11.00, în studioul de radio din Seghedin va avea loc o conferință de presă. Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare va prezenta istoria celor două decenii de radiofonie românească, rolul pe

care îl joacă în viața minorității românești din Ungaria și se va vorbi despre legăturile transfrontaliere. La conferința de presă va fi prezentat primul compact disc de muzică populară al comunității noastre, apărut recent cu titlul „*Înflorit-o ruguțu...*”, la a cărei realizare a contribuit și redacția de radio din Seghedin.

P. C.

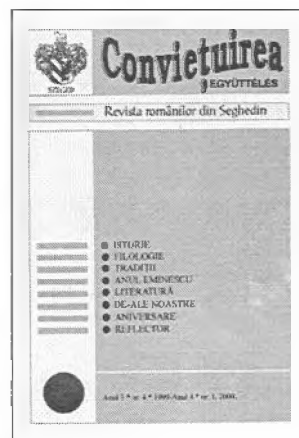
Din vara viitoare românii vor călători fără vize în Uniunea Europeană

Începînd din vara anului 2001, românii vor călători în țările UE fără vize – vestea a fost dusă în România de către *Petre Roman*, ministrul de externe, care a citat hotărîrea luată recent la Bruxelles de Consiliul miniștrilor de Justiție și al Afacerilor Interne ai Uni-

unii. Eliminarea vizelor presupune pentru România respectarea anumitor garanții pentru intrarea în UE. Acestea privesc securitatea documentelor de trecere a frontierei (pașapoarte) și întărirea controalelor la frontieră în scopul reducerii imigrației ilegale.

Conviețuirea – Együttélés

Iată, în această toamnă a ieșit de sub tipar un nou număr al revistei bilingve realizate de un mănunchi de oameni de cultură din Seghedin. Dacă vrem să informăm exact, trebuie să precizăm că revista este editată de Catedra de limba și literatură română a Universității din Seghedin, Autoconducerea Minorității Române din Seghedin, Asociația Culturală a Românilor din Seghedin, împreună cu Parohia Ortodoxă din Seghedin. Iar finanțarea publicației a fost asigurată de Departamentul pentru învățămîntul public și minoritățile naționale din Ministerul Învățămîntului și Autogovernarea românească din Seghedin. Și de astă dată – ca începînd de la startul de acum patru ani – nivelul științific este la aceeași înălțime, cuprinzînd studii, cercetări, comunicări de istorie, filologie, tradiții, literatură și – închinare în anul Eminescu – un mănunchi de studii și recenzii consacrat marelui poet. Acest mare capitol, aproape de necrezut, a mai adus

informații inedite, noutăți interesante. În acest context m-am oprit la studiul profesorului *dr. Farkas Jenő* (ELTE-Budapesta), care comentează în *Debuturile lui Eminescu în Ungaria* mentalitatea poetului și importanța gândirii eminesciene în condițiile austro-ungare. Referirea este valabilă mai cu seamă în cazul discursurilor, prin care, așa cum arată *dr. Farkas*: „*Poetul analizează în continuare rațiunea prin care „un popor poate egemoniza” pe celelalte națiuni. Luînd pe rînd limba, pătura intelectuală, poporul, arta și literatura, legislația, industria, comerțul, el*

Restaurant
românesc
la Budapesta

În vecinătatea Gării de Vest din Capitală s-a deschis un restaurant românesc, care oferă oaspeților specialități culinare românești. Restaurantul „*Transilvania*” a fost inaugurat vinerea trecută și a fost sfințit de parohul ortodox român al Budapestei, *pr. Marius Maghiaru*. Patronul *Iulianna Kövesdi* este originară din România și trăiește de 10 ani în Ungaria. Adepții gastronomiei românești vor putea servi în permanență atît ciorbe tradiționale, cît și mîncăruri ca mici, grătar și deserturi românești. Restaurantul „*Transilvania*” se află în cartierul VI al capitalei, strada Rózsa, nr. 98. Tel: 1/269-2112.

ajunge la concluzia că românii nu sunt cu nimic mai prejos decît ungurii. Constatarea desigur în sine nu ar jigni pe nimeni, deoarece reflectă poziția unui gînditor.” La acest studiu rimează recenzia profesorului *Cornel Munteanu* (Universitatea de Nord, Baia Mare): „*Contribuții în eminescologia contemporană*”, care face referire la cercetătorii *Ion Buzași, Mihai Cimpoi, Constantin Cubleșan*. La capitolul amintit aș mai atrage atenția și la ilustrația făcută anume de *Elena Csobai*, care a realizat și celelalte ilustrații ale numărului în discuție. Volumul, dat fiind vorba despre o revistă bilingvă, mai cuprinde o serie de scrieri interesante, dintre care aș mai aminti studiul profesorului *Miskolczy Ambrus* despre relația dintre Mircea Eliade și Miorița.

Multe constatări s-ar mai putea face la marginea noului număr, dar dincolo de oricare comentariu stă revista însăși, care trebuie nu numai răsfoită. *Edda Illyés*

Expoziția Onisim Colta la Muzeul de Artă din Arad

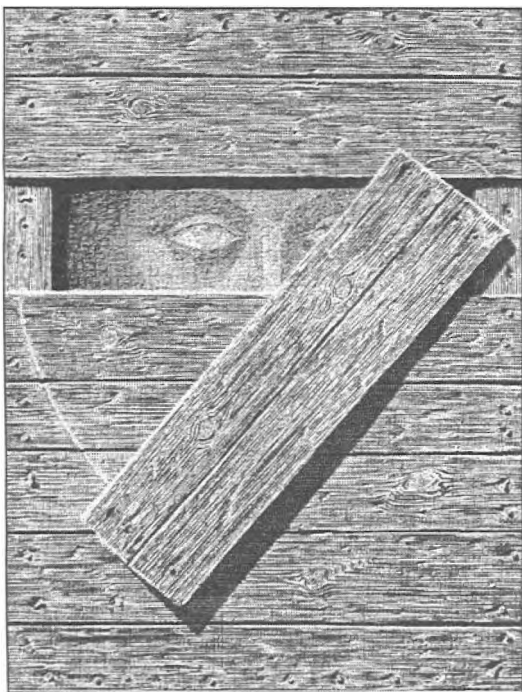
„Tot ce văd cu ochii mă doare, mă obligă...”

În miercură trecută, cu ocazia expoziției *Onisim Colta*, sălile de expoziție ale Muzeului de Artă din Arad au fost arhipline, de abia te puteai mișca. Au venit prieteni, critici de artă, de la București la Timișoara și Oradea, crema intelectualității din Arad, simpatizanți, oaspeți sosiți chiar din Germania. Acest vernisaj a fost un eveniment deosebit în viața culturală a orașului de pe Mureș, dar a fost un eveniment însemnat și în viața pictorului Onisim Colta, care acum 25 de ani a sosit în Arad, oraș în care și-a făurit opera vastă și unică în istoria contemporană a artei moderne din România.

S-a stabilit în colțul de vest al țării, ca să prezinte „străfundul sufletului” și rădăcinile sale, care au pătruns adânc în pământul maramureșan. Tot ceea ce face e șlefuit, ca pietrele din izvoarele și fluviile din munți.

Imensa vrajă a tablourilor pictate de Onisim Colta o dă lumina, care în cazul maestrului leagă cerul cu pământul, pătrunde în adâncul uman, și ne călăuzește spre o lume

a cărei capăt este liniștea, Liniștea Dumnezeiască, filtrată prin metamorfoza unui maestru înzestrat cu talent, care și-

Icoana, ulei de pânză, 1998

a petrecut copilăria în sclipirea soarelui montan. Pământul, pietrele, nisipul, scîndurile brăzdate de arșița soarelui, de ploie, de vînt, apar transcrișe cu o sensibilitate hiperrealistă, purtînd în dosul lor totdeauna un misticism profund uman al timpului trecător. Fiecare lucrare a lui Onisim Colta transmite o putere transcendentă, care deseori ne uimește, care oprește zidul în destrămare, oprește tinere-

țea, oprește bătrînețea, oprește lumina, oprește lucrurile, oprește timpul, a cărui mister ne încurajează să intrăm în miezul artei adevărate. Din mijlocul palmei radiază lumina tămăduitoare, de sub scînduri privirea Mîntuitorului ne călăuzește spre binele făuritor.

Din peisajul posibil, omul căzut în deșert, transmite vitalitatea umană asupra celor pustii.

Oare ce este în spatele obloanelor, ferestrelor și porților închise, semnate cu „lumina” maestrului? Este o viață reală, a cărei filozofie e transpusă prin tăcerea lumii misterioase, ca apoi să ne invite la Cina cea de Taină, cu pești, cu vin și cu pîine. La

masa asta, noi, pămîntenii, ne putem așeza oriunde. Aici numai locul lui Iisus Hristos este sigur, pentru celelalte locuri putem sta la coadă, să mîncăm din pește, să gustăm un strop de vin – știm sigur că luda este printre noi, dar nici nu ne ferim de el.

Așa e lumea aceasta, cum o vede maestrul: clară, limpede, minuțioasă – e una posibilă – chiar dacă ne așezăm umbra pe spini. Șt. Orlan

Festival de teatru la Arad

În perioada 8-15 octombrie a.c., Teatrul de Stat din Arad organizează cea de-a VI-a ediție a „Festivalului de teatru clasic”, manifestare de

mare importanță națională. La acest festival participă cele mai reprezentative spectacole produse în România în ultimii doi ani.

PROGRAM

Duminică 8. oct. ora 18	Teatrul Național Tîrgu Mureș	Macbeth de W. Shakespeare	regia Ștefan Iordănescu
Luni 9. oct. ora 18	Teatrul Odeon București	Don Juan a la Russe	regia Gelu Colceag
Mărti 10. oct. ora 18	Teatrul L. S. Bulandra	Turandot de Carlo Gozzi	regia Cătălina Buzoianu
Miercuri 11. oct. ora 18	Teatrul de Stat Oradea	Fantastica și trista poveste a Candidei Erendira și a nesăbuitei sale bunici de Gabriel Garcia Marquez	regia Ion Săpădaru
Joi 12. oct. ora 18	Teatrul Nottara București	Costumele	regia Dan Puric
Vineri 13. oct. ora 18	Teatrul Național Timișoara	Cum vă place de W. Shakespeare	regia Mihaela Lichiardopol
Sâmbătă 14. oct. ora 18	Teatrul de Stat Arad	Patima roșie de Mihail Sorbul	regia Ion Ardeal Ieremia
Duminică 15. oct. ora 18	Teatrul Tineretului Piatra-Neamț	Romanțioși de Edmond Rostand	regia Vlad Massaci

Pericol

În toamna anului trecut, după nesiguranțele pe care toți le cunoaștem, s-a înființat autoguvernarea noastră pe țară. S-a schimbat și conducerea acestui for. Numai cu cîteva săptămîni mai tîrziu, în luna noiembrie, s-a întrunit și adunarea generală a UCRU, pentru a alege noul prezidiu. Au fost aleși reprezentanți ai unei generații mai tinere. După aceste două alegeri din cadrul organizațiilor noastre pe țară, din nou a apărut o rază de speranță. Unii (poate ei au fost mai naivi) au crezut că cele două instituții vor putea colabora cu succes pentru cauza comunității noastre. După aproape un an, se pare că lucrurile ar fi și mai complicate.

Iar relațiile? Neprietenesti.

N-am învățat nimic din cele întîmplate la ultimele alegeri. Mai cugetăm de atunci asupra faptului că de ce tocmai la noi, la români au apărut „elemente străine”, de ce s-au dat de români persoane care n-au nici o legătură cu limba, cu tradițiile, cu istoria noastră? Am făcut de atunci ceva ca să nu mai fim încă o dată de rîsul lumii? Cred că cei mai mulți răspund cu un NU categoric.

Iar acum ce se întîmplă? Ne certăm, ne dușmănim pentru viitorul săptămînalului românesc. Cu două săptămîni în urmă, prezidiul AȚRU și-a exprimat hotărît dorința: vrea o revistă proprie. Deoarece săptămînalul care există deja de 50 de ani este în posesia Uniunii Culturale, trebuie să se înființeze o publicație nouă. Se știe bine că statul maghiar sprijină scoaterea unei singure reviste pentru fiecare minoritate. Va face excepție în cazul românilor? Nu putem presupune așa ceva. Cînd se vor pune la cîntar cele două dosare de concurs, oare care va cîștiga? Publicația care există de o jumătate de veac, cu instalații și cu ziariști, cu tot mai mulți cititori și colaboratori, o publicație cu program concret, care are ca scop cultivarea limbii materne, a culturii și a tradițiilor românești? Sau o revistă cu totul nouă, despre al cărei program încă nu se știe nimic?

Ne putem închipui că cititori ar avea ambele reviste. Poate prin faptul că s-ar crea o situație de concurență, am ajunge acolo că redacțiile ar fi nevoite să se perfecționeze, să îmbunătățească conținutul publicațiilor în continuu. Dar, din păcate, această situație nu se va produce. *Foaia românească* nu va avea șansa să se măsoare cu revista Autoguvernării pe Țară, pur și simplu pentru că nu se prevede să fie sprijinită contra unei reviste a autoguvernării.

De la înființarea primelor autoguvernări de minoritate se vorbește despre înfăptuirea autonomiei culturale în rîndul naționalităților din Ungaria. De exemplu, Autoguvernarea noastră pe țară are dreptul să preia instituții, pentru a căror funcționare ea ar fi apoi responsabilă. Prima instituție care ar funcționa în cadrul Autoguvernării Românești pe Țară se dorește a fi redacția săptămînalului românesc. Finanțarea acesteia este garantată de stat, deci nu este un sacrificiu prea mare din partea AȚRU.

Se pune însă întrebarea: dacă revista românească va fi editată de reprezentanța politică, de Autoguvernarea pe Țară, cît de liberă va mai fi presa noastră de naționalitate?

Se pare că pe cînd lumea se dezvoltă, progresează, noi o pornim în direcția opusă.

Cra. Iove

Autogovernarea pe Țară dorește desființarea săptămînalului Foia românească

Să fie clar pentru toată lumea, hotărîrea adusă de Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) la ședința din 22 septembrie 2000, despre scoaterea unui săptămînal propriu al Autogovernării pe Țară, înseamnă desființarea ziarului pe care-l țineți acum în mînă, stimați cititori. Dar fiindcă este imposibil ca săptămînalul Foia românească să fie scos din banii pe care-i plătim noi, abonații la acest ziar, precum nici încasările de publicitate nu sînt considerabile, astfel singurul săptămînal românesc din Ungaria poate fi editat numai din acea subvenție pe care o asigură bugetul țării pentru publicarea ziarelor minorităților. Această sumă, în anul 2000, este de 24,3 milioane de forinți și se asigură de către Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice”. În această Fundație este reprezentată doar Autogovernarea pe Țară, iar la anul AȚRU dorește să concureze aici pentru scoaterea săptămînalului propriu. Motivul desființării Foii românești o aflăm din scrierea de pe pagina 4 nr. 39 al Foii, publicată despre ședința Prezidiului Autogovernării, și anume „*reprezentanța românească pe țară nu primește în paginile revistei spațiu potrivit*”. Consider această motivație fără temei, deoarece dacă vom evidenția scrierile care se ocupă cu AȚRU numai din acest număr citat aici, vom constata că din cele 16 pagini ale săptămînalului în 7 (șapte) locuri este vorba despre Autogovernarea pe Țară. Chiar în prima pagină ni se atrage atenția asupra articolului publicat în trei coloane, la loc de frunte, în pagina 4 despre ședința Prezidiului AȚRU. Apoi, imediat ce deschizi ziarul, (numărul 39, pagina 2), săptămînalul redă o altă relatare legată tot de activitatea AȚRU, anume despre vizita delegației polițiștilor de frontieră din Ungaria și România la sediul din Giula al Autogovernării. Redacția Foii românești și

Ioan Weisl, adevărat fără să se ostenească cu argumentarea afirmației, aduce chiar laude Autogovernării pe Țară. După ce se trece în revistă, nominalizat, toată lumea de față, aflăm că în urma vizitei la Autogovernarea noastră, oaspeții din România „*s-au arătat impresionați de eforturile conducerii AȚRU în direcția rededeptării sentimentului național în sufletele și inimile românilor din Ungaria*”. O asemenea constatare elogioasă nu s-a mai scris în paginile Foii de mai multe decenii despre nici o altă organizație românească din țară. Și toate acestea în ziarul care, după unii, nu acordă suficient spațiu activităților AȚRU.

La ora actuală, Redacția Foia românească este administrată de către Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU). Aceasta este o tradiție de 50 de ani. Prezidiul organizației civile se străduiește să asigure condiții cît mai bune pentru funcționarea redacției. Schimbările din munca de redacție, sperăm, sînt evidente pentru cititori. Acestor schimbări le datorăm creșterea însemnată a numărului abonaților în ultimele 5 luni. Redacția a făcut demersurile necesare pentru ca săptămînalul românesc să ajungă la familiile încă înainte de sfîrșitul săptămîinii, s-a trecut la scoaterea în 16 pagini, dintre care două în culori. Informațiile publicate în Foie sînt căutate de agențiile naționale de presă din Budapesta și București, iar săptămînalul a ieșit „în eter”, de acum poate fi citit și pe Internet. Aceste lucruri nu au fost pomenite la ședința Prezidiului AȚRU, unde s-a hotărît înființarea unui alt ziar. Dar după ce Fundația publică nu va plăti cheltuielile a două ziare românești, noul săptămînal al AȚRU poate fi finanțat numai prin desființarea Foii. Din păcate, AȚRU nu a răspuns la propunerea Uniunii culturale exprimată încă în februarie 2000 de a forma un consiliu

consultativ din reprezentanții diferitelor organizații și instituții românești din țară. Dar Autogovernarea pe Țară consideră că presa trebuie să fie neapărat supravegheată, și nu se mulțumește cu aprecierea cititorului despre Foia românească. În loc să fi răspuns, Prezidiul AȚRU a decis acum despre înființarea unei reviste proprii.

La ședința la care s-a adus această hotărîre, s-au pomenit anumite responsabilități, cum că „*scoaterea sistematică a unui săptămînal înseamnă o mare responsabilitate*”, citim în paginile Foii. Nu s-a vorbit însă despre o altă responsabilitate, și anume despre răspunderea față de acei aproape 500 de abonați care citesc la ora actuală Foia românească, săptămînal care va împlini în ianuarie 2001 exact 50 de ani de la prima apariție. Este evident: scoaterea unui nou ziar al AȚRU nu înseamnă în mod automat transferarea din oficiu al cititorilor abonați la Foia românească la ziarul Autogovernării, la revista nouă despre a cărei concepție de redactare cititorul nu poate ști nimic precis. Prezidiul AȚRU a adus această decizie fără să se fi supus la vot problema: „Să fie sau să nu fie Foia românească?” Adevărat, mai întîi trebuia sondat, oare cine dintre cei prezenți la ședință citește această revistă despre a cărei soartă s-a decis atît de ușor. Ne permitem această afirmație, deoarece dintre cei trei membri ai comisiei ad-hoc a Prezidiului AȚRU (președintele și doi vicepreședinți ai Autogovernării pe țară, însărcinați cu desăvîrșirea desființării Foii românești), doar unul (nu președintele) este abonat la singurul săptămînal românesc din Ungaria. Stimați cititori, să fie clar și acest lucru pentru toți cei ce țineți în mînă săptămînalul Foia românească.

Ștefan Frățean

(Semnatarul scrierii este membru al Prezidiului UCRU)

Mádl este consecvent în problema naționalităților din Ungaria

Dr. Mádl Ferenc, președintele republicii, a participat recent la sesiunea milenară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU). În discursul rostit cu această ocazie, președintele a atins o problemă mult prea importantă nu numai pentru Ungaria, dar și pentru multe alte țări din lume: problema naționalităților. Este vorba despre o veche datorie a ONU de a întruni principiile cele mai importante privind apărarea drepturilor naționalităților, de a crea un sistem întreg de apărare și păstrare a acestor drepturi în vederea îmbunătățirii și înfrumusețării soartei minorităților.

Observator fiind și în acest sens, nu mi-aș fi închipuit că un proaspăt președinte al republicii își va exprima, de la bun început, părerea, poziția în problemele naționalităților conlocuitoare din Ungaria. Dacă am scris și atunci, în mod favorabil, despre ideile noului președinte, azi am motive și mai puține de a nu proceda la fel. Luînd cuvîntul la sesiunea milenară a Adunării Generale a ONU, domnia sa a tratat ca temă principală tocmai problema naționalităților.

Mare lucru și de mare importanță! Ce anume vrea noul nostru președinte al republicii?

Nici mai mult, nici mai puțin decît ca națiunile să semneze o declarație, un acord prin care statele își asumă obligația de a respecta drepturile minoritare, și că despre această temă (mai degrabă preocupare) să fie în stare de a raporta Consiliului de Securitate sau altor organe competente ale ONU.

Președintele Mádl, în cuvîntarea sa, a subliniat că viața internațională în domeniul politic, a securității și a economiei poate să fie caracterizată prin contradicții profunde. Cu toate că principiul suveranității naționale și cel al neamestecului în afacerile interne sînt principii clasice și unanim respectate, chiar și în zilele noastre se întîmplă incidente gra-

ve, lezînd drepturile umane de bază. Unele guverne luptă împotriva unor grupuri ale propriului popor, provocînd astfel, pe drept cuvînt, revolta comunității internaționale.

Am convingerea că în eferescența anilor, a deceniilor care ne stau în față, chestiuni ca suveranitatea națională sau dreptul la autodeterminare vor constitui subiectul unor dezbateri politice și juridice numeroase și importante. Sensul acestora poate să fie unul singur: asigurarea, apărarea și dezvoltarea pozitivă a drepturilor omului, în general, precum și a drepturilor naționalităților, în special. Lucru care poate fi realizat! E nevoie doar de puțină bunăvoință națională și internațională. Și nici scopul nu poate să fie altul decît inițierea de către ONU a unui cuprinzător acord internațional privind ocrotirea drepturilor naționalităților, obligația, în acest sens, a statelor, privind esența și principiile relațiilor cu țările-mamă. Așa cum spuneam, este vorba despre un sistem complex al drepturilor naționalităților.

E un lucru știut că Ungaria, așa cum a accentuat președintele Mádl Ferenc, este, în mod deosebit, interesată în această activitate, fiindcă o bună parte a ungarilor trăiește ca minoritate în afara granițelor țării. Eu aș mai adăuga, tocmai în interesul nostru, al naționalităților conlocuitoare din Ungaria, că țara nu poate să fie indiferentă nici din acest punct de vedere.

Ce să spun?!

După prima lectură a discursului rostit în fața Adunării Generale a sesiunii milenare a ONU, în problemele naționalităților, președintele republicii este un om consecvent. Și din această cauză mi se pare justă și naturală concluzia la care a ajuns președintele de a facilita și pe mai departe îmbunătățirea, înfrumusețarea soartei naționalităților care trăiesc, muncesc împreună cu ungurii, în cel mai nobil interes al întăririi unității naționale.

Oricît de puțin s-ar realiza din aceste idei, proiecte, preocupări noi, naționalitățile din Ungaria, printre ele și românii noștri, ar putea doar să profite. De aceea, dacă acesta este scopul inițiativei președintelui republicii, fidel fiind tuturor declarațiilor pozitive făcute în acest sens pînă acuma, nu putem să spunem altceva decît „Bravo!”

Al. Ardelean

Bani pentru scopuri considerate importante

În anul trecut 313 de persoane au oferit 1% din impozitul lor personal Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Ministerul Finanțelor a publicat recent statistica distribuirii fondului provenit din unu la sută al impozitului personal, propus de cetățenii țării diferitelor culte preferate de ei. Această formă de donație a fost introdusă prin lege în 1997. În anul trecut s-au folosit de această posibilitate aproape 523 de mii de cetățeni ai Ungariei. Cu un an mai devreme numărul lor nu a atins cifra de 490 de mii. Numărul susținătorilor (și) pe această cale a Bisericii românești este în creștere, căci cu un an mai devreme, în 1998 numărul donatorilor era de 292. În anul introducerii acestei modalități de sprijinire a cultelor, Biserica Ortodoxă Română a primit acel unu la sută al impozitului personal din partea a 254 de cetățeni.

Anul	Numărul persoanelor	Cifra totalizată a ofertei
1997	254	695 134 de forinți
1998	292	957 917 de forinți
1999	313	1 263 044 de forinți

Având în vedere numărul de 313 de persoane în 1999, Biserica Ortodoxă Română se află pe locul 29 pe lista alcătuită pe baza numărului donatorilor. Se

găsește pe această listă pe locul 21 Biserica Ortodoxă Sîrbă din Ungaria, căreia i-au oferit în 1999 unu la sută din impozitul personal 481 de persoane, totalizând suma de 1 905 078 de forinți. Cu doi ani mai devreme, numărul donatorilor bisericii sîrbești era de 211, totalizând atunci o subvenție de 602 de mii de forinți. Dealtfel, dintre bisericile greco-orientale din Ungaria, doar sîrbii donează mai mult decât românii, pentru biserica lor de credință răsăriteană. (La recensământul din 1990 numărul acelor care au fost înregistrați ca români era de 10 740, iar numărul sîrbilor a fost de 2905). Bisericii Ortodoxe Maghiare i-au oferit în 1999 acest unu la sută 280 de persoane, dar suma totalizată astfel este mai mare (1 569 262 de forinți), decât subvenția asigurată pe această cale (1 263 044 de forinți) Bisericii Ortodoxe Române. Merită atenție cifrele privitoare la donațiile pentru Biserica Ortodoxă Bulgară din Ungaria: 1997, 85 de persoane, 695 de mii de forinți, 1999, 218 de persoane, 1 391 987 de forinți, adică o sumă mai mare decât îi revine pe această cale Bisericii Românești în anul cercetat. Bisericii Baptiste din Ungaria i s-a oferit în 1999 suma de 10 422 882 de forinți din partea a 33 673 de persoane. Oferirea de 1% a impozitului personal se poate face pe baza veniturilor din anul 2000 în primele luni ale anului viitor. Donația se poate oferi concomitent atît bisericilor, cît și organizațiilor civile.

Șt. Frățean

Tratative despre consulatul onorific de la Giula

La inițiativa domnului Petru Cordoș, ambasadorul României la Budapesta, vinerea viitoare, la 13 octombrie, va avea loc o întâlnire la primăria orașului Giula, unde se va discuta despre înființarea consulatului onorific în Giula. La întrevide-

re sînt invitați membrii conducerii primăriei locale, reprezentantul în Parlament al acestei regiuni, președintele Autogubernării județului Bichiș și conducerea Autogubernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

- va -

Lansare de carte

Vineri seara, la 6 octombrie, la ora 18, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (str. Doja nr.8) se va desfășura – în cadrul unei întâlniri literare – lansarea cărții cu GHICITORI a

doamnei Lucia Borza, ilustrată de Cristina Martin, elevă a școlii românești din Giula. La întâlnire sînt invitate familii, părinți și copii, precum toți cei care sînt atrași de adevăratele noastre valori culturale.

Serbare la Chitighaz

Sîmbăta viitoare, în ziua de 14 octombrie, la Chitighaz se va înmîna drapelul mileneului. În cadrul festivității va fi sfințit și bustul lui Ștefan cel Sfînt, regele unguri-

lor, întemeietorul statului maghiar. În această zi se vor desfășura mai multe programe culturale, se vor deschide expoziții, se vor ține serbări cu muzică și dansuri populare.

Și totuși se poate... (să aibă un om două nume)

Intrarea în vigoare, în 1993, a Legii pentru Drepturile Minorităților, după părerea mea, într-o singură problemă a adus rezultate epocale. Este vorba despre folosirea numelui de minoritate, înmatricularea și actele de stare civilă. De fapt, de la mijlocul secolului trecut, regula înmatriculării cetățenilor țării, respectiv a minorităților din Ungaria nu s-a schimbat mult. Această regulă a prescris că toți cetățenii născuți în această țară, fie ei de orice naționalitate, trebuie să aibă înregistrat un nume ușor de recunoscut pentru administrația maghiară, ușor de citit și pronunțat pentru toată lumea, adică un nume care se poate scrie cu ortografia maghiară. Așa i-au înmatriculat și pe croații din Ungaria, care probabil din loialitate au acceptat această practică și au încercat să conviețuiască cu ea. Astfel s-a întâmplat că numele de familie au fost transcrise fonetic cu litere ungurești, iar prenumele au fost ungurizate. Încă și în familiile pur croate, copiii au primit numele de înmatriculare: István, János, Márton. Și ce s-a întâmplat dacă părinții mai îndrăzneți totuși au dat copilului un prenume care nu exista în limba maghiară? Atunci Oficiul „le-a creat” un nume. Așa a ajuns bunicul meu din Velco în

Félix sau femeile care se numeau Zorica în Hajnalka, prietenul meu Živko în Vitályos. Totuși, în sinul comunității, respectiv în familie, pînă în zilele noastre s-a păstrat folosirea numelui original croat. În satul meu natal generația mai în vîrstă, aici mă pot trece și pe mine, este numită pe numele croat. Poate numai cu ocazia donării de sînge și la radiografie pulmonară obligatorie au fost chemați croații pe numele lor unguresc. Mulți oameni trăiau toată viața așa că aveau documente pe un alt nume, decât cel pe care îl cunoștea lumea. Spre fericire, au existat și forme instituționalizate, în care folosirea numelui a fost mai liberală. Astfel de exemple au fost certificatele școlare bilingve, viața publică croată, presa în limba maternă, ceremoniile religioase. Tradiția frumoasă a folosirii numelor croate poate fi urmărită și în cimitirele din localitățile noastre. Din păcate însă, nu s-a format o practică unitară. Sînt sate unde pînă azi numele de pe cruce se scrie în limba croată, iar în altele de cîteva decenii s-a trecut la scrierea maghiară. E trist că în cele mai multe localități treptat-treptat se trece la scrierea în limba maghiară. Cînd

am fost la Szentpéterfa, am vizitat și cimitirul. O bătrînică de peste 80 de ani grebla mormîntul decedaților săi iubiți. Pe piatra funerară am văzut un nume croat, dar scris în limba maghiară. „De ce sînt scrise ungurește aceste nume?” – am provocat femeia cu întrebarea mea. După o cugetare mai îndelungată, a răspuns: „Totuși, trăim în Ungaria.” „Așa este. Numai că acești oameni nici nu știau ungurește.” – am argumentat repede. „Păi, nu.” – mi-a răspuns bătrînica și a greblat mai departe. La acest capitol putem aminti și numele care figurează pe monumentele ridicate în memoria eroilor celor două războaie mondiale. După experiențele mele, numele naționalităților în cele mai multe cazuri s-a scris în ungurește. Una dintre excepții este localitatea Kópháza (Koljnof), unde monumentul a fost făcut în limba croată. În deceniile trecute, în mai multe localități populare și de croați s-au inaugurat monumente și parcuri în memoria victimelor din războaiele mondiale. Din păcate, în privința scrierii numelor nu s-a produs nici o schimbare. La întrebarea mea, de ce nu s-au făcut și inscripții în limba croată, răspunsul a fost că „nici nu ne-

am gîndit la asta” sau „numai pentru inscripția în limba maghiară a avut loc artistul”. Cu circa 10 ani în urmă am citit pentru prima dată în revista „Kapu” că în Ungaria ar fi necesar să devină oficiale și numele oamenilor de naționalitate. Un cetățean de naționalitate slovacă a scris o scrisoare, din păcate numele i l-am uitat, în care propune ca în buletinul de identitate să fie încă o rubrică – asemănătoare cu cea pentru numele de fată – pentru numele de naționalitate, în forma lui originală. Apoi fiecare cetățean de naționalitate poate să decidă singur dacă vrea sau nu să se folosească de această rubrică, bineînțeles dacă are nume de naționalitate.

Cel de-al 12 § al Legii pentru Minorități din 1993 se ocupă cu documentele bilingve și constată că în caz că se cere, documentele pot fi completate în două limbi. În practica înmatriculării, această posibilitate există din 1994. Buletine de identitate în două limbi se pot face numai de la 1 ianuarie 2000. După informațiile mele, despre pașaportul bilingv nu există nici o decizie ministerială, dar așa știu că la cerere, Oficiul de Înregistrare și Alegere

al Ministerului de Interne (Budapesta, VII, str. Andrássy) poate elibera astfel de documente în două limbi. La Ministerul de Interne ani de-a rîndul s-au adus argumente, de ce nu se pot face, respectiv elibera astfel de acte. Pentru mine, cel mai surprinzător argument a fost că de aceea nu se pot face acte în două limbi, pentru că un om nu poate să aibă două nume. Problema documentelor bilingve, după părerea mea, este deschisă față de un aspect interesant. Este vorba despre documentarea privitoare la apartenență a părinților. Aceasta înseamnă că trebuie să se asigure posibilitatea de înregistrare a numelor părinților în actele personale în limba minorității. În caz că părinții trăiesc, aceasta nu înseamnă o problemă, însă dacă unul dintre părinți a decedat, cu regulamentul actual nu se poate rezolva acest lucru. Acest aspect ar fi important pentru că așa se poate documenta ușor continuitatea apartenenței la o naționalitate sau alta. Numai în acest caz putem vorbi despre origine de minoritate, despre persoane cu identitate de minoritate și nu de persoane care își aleg liber identitatea. Această problemă ne duce însă la un alt domeniu sensibil.

Martin Ișpanović
Budapesta

Dedicați Domnului

Biserica Baptistă din Deva și cea din Micherechi întrețin relații strânse de mai mulți ani. Renumitul cor de copii *Cristal* din Deva a fost deja de două ori la Micherechi. Păstorul *Timotei Rusu* și talentatul cântăreț *Gheorghe Pop* au fost și ei musafiri bisericii noastre.

La Deva am întâlnit oameni care s-au dedicat lărgirii împărăției lui Dumnezeu. Rezultatele nu întârzie. Oamenii se căiesc de păcatele lor și se întorc la Dumnezeu.

Cei care trec prin Deva, la marginea șoselei internaționale E-68, pot vedea o

— este reprezentată imaginea Domnului Isus Cristos prin Alfa și Omega, unite printr-o cruce, având sub ea definiția lui Dumnezeu: „Dumnezeu este dragoste”. Pe o platformă, amvonul și corul sunt dispuse asimetric, lăsând ca elementul central să fie baptisterul. Biserica dis-

Creștinii din Micherechi în biserica baptistă din Deva

La data de 24 septembrie, duminică, frățietatea din Micherechi a „șters” din înădătorirea pe care o avea față de cea din Deva, prin vizita fanfarei și a păstorului adunării noastre. Atât la serviciul divin de dimineață, cât și la cel de seară, predica a fost rostită de pastorul *Daniel Burtic*, iar închinarea prin cântare a fost susținută în marea parte a timpului de fanfara din Micherechi.

clădire monumentală, imponentă, care este locașul de închinare al Bisericii Creștine Baptiste „Sfânta Treime” din acest oraș. Gh. Pop, ghidul nostru în această clădire uriașă, ne-a informat că la 23 iunie 1996 s-a oficiat serviciul special de dedicare a noii biserici. Noua clădire are 1300 de locuri, dintre care în sală și la balcon sunt 1100 de locuri. În sala mare, pe frontispiciu, în interiorul unei porți de mari proporții — sub formă de arc

pune de săli de clasă pentru Școala Duminicală. Actualmente, în nouă clase se predă copiilor învățăturile biblice.

Între cele două servicii divine, micherechenii au făcut cunoștință cu orașul și au vizitat ruinele cetății din Deva. Ne-am oprit și în fața celei — din păcate acum devastate —, unde a fost martirizat pentru credința sa anabaptistă, în anul 1579, episcopul unitarian *David Francisc*.

Momente din istoria baptiștilor din Deva

În fața celei martirului anabaptist David Francisc

În Transilvania, anabaptiștii au fost semnați încă din secolul XVI, o dovadă fiind afirmația regelui Ferdinand de Habsburg, care s-a plîns că, „anabaptiști” cîștigă teren în Ardeal.

În Deva există o mărturie puternică a prezenței anabaptiștilor pe aceste meleaguri: sus, printre ruinele cetății există încă și azi o celulă, în care a fost martirizat cu bare de fier, la 15 noiembrie 1579, episcopul unitarian *David Francisc* pentru credința sa anabaptistă. După 1621, o colonie puternică de anabaptiști s-a format la Vințul de Jos și în satele din jur, cu oameni veniți mai cu seamă din Boemia și Moravia, unde erau prizonieri. La 23 mai 1622, principele Bethlen semnează legea care asigură libertatea coloniei din Vinț, formată din 1087 de credincioși, care erau în special meșteșugari și agricultori. Ei trăiau după modelul Bisericii Primare, fiecare reprezentant al comunității având dreptul asupra bunurilor comune, iar fiecare reprezentant era foarte sîr-

guincios. În anul 1767 anabaptiștii au fost alungați din Transilvania, fiind obligați să treacă la religia avută înainte de botez. În acea perioadă, mulți credincioși au fost martirizați la Deva. Pietrele vechiului drum Deva-Simeria pot mărturisii despre trupurile sfîșiate ale tinerelor fecioare, care au fost legate de cozile cailor și tirite prin praf și pietre, pînă și-au pierdut viața. După aceste prigoniri, oficial, anabaptiștii au dispărut din România, dar nu și din familiile credincioase, care au perpetuat din tată în fiu credința lor creștină.

În județul Hunedoara primii baptiști au apărut în localitățile rurale. În 1917 exista și în Deva un grup de șapte credincioși, care au format nucleul primei biserici, odată cu venirea fratelui *Ilie Mârza*. De atunci și pînă azi, atît în perioada interbelică, cît și în cea comunistă, baptiștii din Deva au avut parte și de necazuri, de prigoniri, dar și de bucurii. În toate Domnul a fost alături de ei.

Programul de duminică al bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc
ora 9.30 și 14.00
— serviciu divin

Chitighaz
ora 9.00
— oră de rugăciune
ora 10.00 și 15.00
— serviciu divin

Micherechi
ora 9.00
— oră de rugăciune
ora 10.00 și 17.00
— serviciu divin

Critică la adresa Vaticanului

La 5 septembrie, Vaticanul a dat publicității „*Dominus Iesus*”, un document care a stîrnit dispute internaționale aprinse. Ideea fundamentală a declarației este că nici o religie, nici o Biserică nu poate fi considerată echivalentă cu Biserica Catolică.

După o săptămînă de la apariția acestei declarații, Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria — din care face parte atît Biserica Ortodoxă Română, cît și Biserica Baptistă — a considerat ca regretabile mai multe idei din acest document. Printre altele, s-a constatat că Cristos ar avea numai o sin-

gură Biserică și aceasta ar fi numai Biserica Catolică, pe care o cîrmuiește urmașul lui Petru (papa de la Roma) și comunitatea episcopilor. Consiliul apreciază ca jignitor faptul că, conform declarației, alte confesiuni sau comunități religioase pot fi considerate biserici numai în măsura în care ele urmăresc adevărurile stabilite de Biserica Catolică.

Consiliul ecumenic este neliniștit de faptul că tocmai acel papă Ioan Paul II, care și-a fixat ca scop primordial dialogul dintre religii, acum „în mod voit și cu autoritatea sa apostolică” a validat și a întărit declarația adop-

tată de adunarea generală a Congregației Vaticanului. De aceea Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria pune la îndoială sinceritatea angajamentului practicat de Biserica Catolică în ultimii ani față de ecumenism și autenticitatea dialogului purtat cu alte denominațiuni creștine.

Poate ne mai aducem aminte, cît de mult a fost mediatizată vizita patriarhului de Constantinopol la Budapesta. Bartolomeu I, la 19 august, într-un cadru festiv, a anunțat că Biserica Ortodoxă Răsăriteană îl recunoaște ca sfinț pe regele

István al ungarilor, unul dintre sfinții Bisericii Catolice. Atunci mediile de informare au vorbit despre gestul Bisericii Ortodoxe ca despre un pas spre împăcare și reconciliere cu Biserica Catolică. La două săptămîni după această încercare de apropiere, vede lumina zilei declarația incriminată a Vaticanului, în care nici o religie, prin urmare nici Biserica Ortodoxă, nu mai este considerată de același rang cu Biserica Catolică.

Ce se poate zice la această?

Poate vorba din Micherechi: fă bine și așteaptă rău!

Predică la Duminica a XIX-a după Rusalii (fragment)

Despre iubirea vrăjmașilor

Iar Eu vă zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Matei 5, 44)

Iubiți credincioși, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a arătat că cea mai mare poruncă din lege este dragostea de Dumnezeu, iar a doua, asemenea acesteia, este iubirea aproapelui (Matei 22, 37-39). El a zis că în aceste două porunci se cuprind toată Legea și toți prorocii (Matei 22, 40). Dacă acesta este adevărul, apoi nimeni nu poate spune că iubește pe Dumnezeu, de nu va iubi mai întâi pe aproapele său. Acest lucru îl spune și Sfîntul Ioan Evanghelistul, zicînd: *Dacă zice cineva că iubește pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, cum poate să-L iubească?* (1 Ioan 4, 20).

Așadar, Sfînta Evanghelie ce s-a citit astăzi ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri, căci această poruncă își are temelia în dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Aproapele nostru este orice om din lume, (Luca 10, 36-37), și nu avem dreptul să urim pe nimeni, căci toți sînt zidiți de Dumnezeu și poartă aceeași fire ca și noi. Dar poate va zice cineva că Sfînta Scriptură arată totuși că putem urî pe unii oameni, cum spune

Părintele Cleopa, împreună cu părintele Ioanichie (s.) și părintele Arsenie

psalmistul: *Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urît, și asupra vrăjmașilor Tăi m-am mîhnit. Cu ură desăvîrșită i-am urît pe ei și mi s-au făcut dușmani* (Psalm 138, 21-22).

Aici este vorba de eretici, care urăsc și schimbă adevărul dogmelor dreptei credințe și calcă Legea cea dreaptă a lui Dumnezeu. Pe aceștia nu-i putem iubi la fel, după mărturia care zice: *Pe călcătorii de Lege i-am urît* (Psalm 118, 113). Dar va zice cineva: „*Aceștia nu sînt oameni? Cum putem să-i urim?*” La această întrebare îți răspunde dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicînd: „*Pe eretici, ca pe niște hulitori și vrăjmași ai lui Dumnezeu, Scriptura nu*

i-a numit oameni, ci cîini, lupi și antihriști”. Iar Domnul zice: *Nu dați cele sfinte cîinilor. Și Sfîntul Ioan Evanghelistul zice: „Că mulți antihriști s-au făcut. Și deci pe aceștia nu se cuvine a-i iubi în aceeași măsură, nici a locui împreună cu dînșii, nici a-i primi în casă, nici împreună a ne ruga, nici împreună a mîncă, nici a-i saluta, ca nu cumva de învățătura lor să ne împărțăm*” (Sfîntul Efrem Sirul, tomul III, Mînăstirea Neamț, 1823, p. 156).

Dar poate întreba cineva: Ce fel de păcat fac ereticii de nu-i putem iubi la fel? Vom răspunde că ei fac cel mai greu păcat care nu are iertare nici în veacul de acum, nici în cel viitor. Adică hulesc pe Dumnezeu și se ridică împotriva Duhului Sfînt, a Maicii Domnului, a Sfintei Cruci și a icoanelor, împotriva Bisericii, a preoției, a Sfintelor Taine și răsălmăcesc Sfînta Scriptură. Prin acest greu păcat, ereticii și sectanții sînt vrăjmași ai lui Dumnezeu la adevăr, nu numai nu se cade a-i urî, ci cu mare dragoste a-i primi, a-i sfătui și a-i îndemna spre tot lucrul bun. Tocmai de aceea Sfînta Evanghelie de azi ne îndeamnă a-i iubi pe vrăjmași și a le face bine, atunci cînd ei nu sînt vrăjmași ai lui Dumnezeu și voiesc a veni la adevăr. Că precum decît toate faptele bune mai mare este dragostea, tot așa decît toate păca-

raul pe pămînt, ar aduce mare liniște, pace și fericire între oameni. Iar, dimpotrivă, cînd aceasta lipsește dintre oameni, toată zavistia, toate războaiele, toate răzburările și toate tulburările se fac pe pămînt.

Dar poate va zice cineva că foarte grea și cu anevoie de îndeplinit este această poruncă. Dacă vom judeca drept, vom înțelege că deloc nu este greu și cu neputință, ci este ușoară și mîntuitoare de suflete. Să ne aducem aminte de cuvintele Domnului, care zice: *Luați jugul Meu asupra voastră... căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară* (Matei 11, 29-30). Iar Sfîntul Efrem Sirul zice despre iubirea vrăjmașilor: „*Ce greutate sau ce osteneală este a ierta fratelui greșelile cele ușoare și a ne numi vrednici să ni se ierte și nouă păcatele noastre?*” (Op. cit., p. 31). (...)

Fericiți sînt cei ce trăiesc în pace cu toți oamenii și care nu au nici un dușman, afară de diavolul! Fericiți sînt creștinii ce trăiesc în desăvîrșită dragoste unii cu alții!

Să rugăm pe Dumnezeu dragostei și al milei să ne împace în Hristos pe toți și să ne învrednicească Împărăției Cerești, care este împărăția iubirii veșnice. Amin.

Părintele Cleopa

Bisericele ortodoxă și greco-catolică au stabilit ce au de făcut

Comisia de dialog consideră că relațiile s-au îmbunătățit

Comisia mixtă de dialog ortodoxo-greco-catolic a avut joi, la 28 septembrie, o a cincea întrînire, la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus, județul Brașov, la care a participat și un delegat al Vaticanului, monseniorul Francesco Pio Tamburrino. „S-a constatat, totodată, că deși nu toate problemele existente au fost rezolvate, totuși s-au făcut pași pe calea rezolvării frățești”, se arată într-o declarație comună. Partea greco-catolică își menține pretenția de retrocedare a bisericilor-catedrale, bisericilor protopopești și acolo unde

sînt două biserici, una să fie restituită, se spune în continuare. Ambele părți au fost de acord să fie respectată opțiunea confesională a credincioșilor.

În concluzie, s-a afirmat că rezolvarea tuturor problemelor patrimoniale este de durată, iar căile de urmat sînt: retrocedarea, unde este cazul, a bisericilor, prin buna înțelegere, apelîndu-se la comisiile locale de dialog; construcția de biserici de către ambele părți; în mod excepțional, slujirea alternativă pe o perioadă determinată, pînă la construcția de noi biserici.

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 15 octombrie 2000

Apateu	— ora 9.00 — pr. Origen Sabău
Bătania	— ora 9.00 — pr. Ilie Ciocan
Budapesta	— ora 10.00 — pr. Marius Maghiaru
Cenadul Unguresc	— ora 9.30 — pr. Aurel Becan
Chitighaz	— ora 9.30 — pr. Florin Olteanu
Ciorvaș	— ora 10.00 — pr. Teodor Marc
Crîstor	— ora 9.00 — pr. Alexandru Șereș
Giula I	— ora 10.00 — P.S. Sofronie, pr. vicar Pavel Ardelean
Giula II	— ora 9.00 — pr. Petru Pușcaș
Micherechi	— ora 9.00 — pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	— ora 9.00 — pr. Teodor Rocsin
Peterd	— ora 10.00 — pr. Cosmin Pop
Săcal	— ora 11.00 — pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 — program religios
Marti	ora 18.00 — oră de rugăciune

După zece ani

Promoția 1986-90 a Liceului *Nicolae Bălcescu* din Giula și-a dat întâlnire simbăta trecută, la 30 septembrie, după zece ani.

Foștii elevi s-au adunat la ora 16 în clădirea liceului, unde s-au întâlnit cu fosta dirigintă *Maria Oroian* și cu profesoara *Irina Garami*, conducătoarea lor de la internat. În timpul orei de dirigiență extraordinară, cei soșiți au vizitat fosta lor sală de clasă și s-au întâlnit cu *Ion Budai*, directorul instituțiilor românești. În această promoție au terminat 28 de elevi, la actuala întâlnire au sosit doar jumătate: 14 foști elevi. Fiecare dintre ei și-a prezentat pe

scurt cariera și ceea ce s-a întâmplat cu el în ultimii zece ani. Printre acești absolvenți ai Liceului *N. Bălcescu* se numără: medic, inginer, informatician, învățătoare, asistent, grănicer, manechin, întreprinzător – deci gama e destul de largă. Cîțiva dintre ei au lipsit motivat, cîțiva sînt în străinătate, unul este bolnav (și s-au ivit și alte motive). Fostul coleg de clasă *Costel Iulian Constantinescu*, așa cum a promis, la ora 17 (ora Ungariei) i-a sunat pe colegii de odinioară tocmai din SUA, unde trăiește azi, vorbind cîte-o propoziție cu fiecare coleg de clasă.

După ora de dirigiență,

a urmat o pauză, ca apoi, la ora 20, colegii să se întâlnească din nou la un mic restaurant din Giula. Acolo au petrecut iarăși cîteva ore plăcute, continuînd discuțiile pînă la o oră tîrzie. Majoritatea celor întruniți s-au mîndrit cu familia lor, au adus albume cu fotografii, avînd mare succes cu aceste secvențe fotografiate, care s-au dat din mîină-mîină și în jurul cărora s-au dezvoltat discuții interesante. Trebuie să amintim că motorul acestei frumoase întâlniri a fost *Cristina Olah Varga*.

Oare cînd se vor întâlni din nou?

Părerea majorității a fost că la anul...

Șt. O.

Program bogat la școala din Săcal

Școala generală din Săcal organizează de la începutul anului de învățămînt o serie de programe interesante. Din toamna anului 1998 a pornit cursul de înot pentru școlarii noștri. De atunci, această activitate are o tradiție. În prima săptămîină a noului an școlar, copiii din clasele 2-8, în cîte patru grupe, se duc în fiecare zi pentru o oră la înot. Acest program se repetă în ultimele două săptămîni ale anului școlar. Instruirea copiilor se ține la ștrandul din Komádi. Cur-

surile sînt conduse de *Elena Tripon*, profesoară de educație fizică. La cursurile de înot au participat și cîțiva elevi ai școlii generale din Bedeu.

În a doua săptămîină a acestui an școlar, elevii din clasele 3-4, care sînt înscrși la cercul de ocrotire a naturii și cei din clasele 5-6, care sînt în cercul de biologie, au participat la o excursie cu bicicleta. Copiii au făcut cunoștință cu fauna și flora lacurilor de la Biharugra.

Eva Máthé, învățătoare, Săcal

Joc cu litere și cifre

Dezlegați rebusurile de mai jos, respectînd următoarele reguli:

a) literele mici se vor citi așa cum sînt scrise, iar cele mari pe nume, deci: **L u** = leu;

b) cifrele se vor citi schimbate în cifre romane, astfel: **6 e** = vie.

1. fructe	P P N	_____
	M R	_____
	P R	_____
	6 și N	_____
2. numere	t R i	_____
	Z C	_____
	101 n 101	_____
3. animale	R n	_____
	e R T	_____
	6 T i	_____
	P ș T	_____
	C rb	_____
	100 a 50	_____
	M 50 c	_____
	p R P 5 1 ț	_____
	1001 e 50	_____
	100 ă 1049 ă	_____
4. culori	B j	_____
	V r D	_____
	a 50 b	_____
	o 54	_____
	6 o L t	_____

Dezlegare:

L. B.

1. pepene, mere, pere, vișine
2. trei, zece, cinci
3. ren, erete, vițel, pește, cerb, cal, melc, prepețită,
4. bej, verde, alb, oliv, violet
mîel, cămilă

Concursuri la biblioteca din Aletea

Biblioteca din Aletea propune în această toamnă un program bogat pentru toate vîrstele. Biblioteca a publicat recent un concurs de desen pentru copiii claselor 3-4, cu titlul „Cea mai frumoasă amintire de toamnă”, iar pe cei din clasele 2-3 îi invită la un concurs de povestire. Elevii din clasele superioare pot participa la

un concurs de recitare. La sfîrșitul lunii octombrie se planifică vernisarea unei expoziții de pictură. Directoarea bibliotecii, doamna *Nădor Măria* informează că instituția condusă de ea a primit 23.051 de forinți din bunăvoința cetățenilor, care au acordat unu la sută din impozitul pe venit din anul 1999 pentru biblioteca din Aletea.

I. K.

DIN PERLELE ELEVILOR

„Deosebirea dintre cîine și pisică este că cîinele este bărbat și pisica este femeie.”

„Eminescu s-a născut în Comuna din Paris.”

„Mircea cel Bătrîn a fost îngropat la Cozia împreună cu umbra sa.”

„Populația Egiptului antic se împărțea în trei categorii: bărbați, femei și copii.”

„În acest timp, imperiul roman de apus cade, și este înlocuit de imperiul roman de răsărit, pentru că avea o muzică bizantină.”

„Viața albinelor este primejduită mereu de insecte ca: țîntarul, viespea, șoarecele și urșii, care se urcă în fagi unde sînt albinele strînse în colonii și depun miere.”

„Spre deosebire de tragedie, în comedie deznodămîntul se termină de obicei vesel.”

„Poetul cîntă satul de care nu te mai poți despărți după ce l-ai părăsit.”

Excursie la Budapesta

La acest sfîrșit de săptămîină, elevii Școlii generale românești din Giula vor avea posibilitatea să cunoască locurile legate de istoria și cultura românească din Capitala Ungariei. Copiii, care vor sosi la Budapesta la invitația reprezentanței

românești din sectorul VII, vor vizita Capela Bisericii Ortodoxe Române din strada Holló nr. 8, Curtea Gojdu, clădirea redacției Familiei din strada Váci, Podul cu Lanțuri și Ambasada României. Excursia va avea loc simbăta, la 7 octombrie.

DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Nicolae Iorga
(1871-1940)

Personalitate monumentală a culturii românești, bărbat înzestrat de Dumnezeu cu o memorie fenomenală, cel mai mare poligraf al neamului românesc (circa 1250 de volume publicate și 25.000 de articole), Nicolae Iorga s-a născut, precum multe minți luminate, în nordul României, la Botoșani. În orașul natal urmează școala primară și gimnaziul, uimindu-și profesorii. Termină Liceul Național din Iași (1888); reușește într-un singur an să absolvă Universitatea din Iași ("magna cum laudae", 1889). În anul în care se stingeau Eminescu și Creangă, era deja considerat un fenomen. Face studii strălucite la Paris, Berlin și Leipzig, obținând doctoratul (1893) și devenind la 23 de ani membru corespondent al Academiei Române (academician va deveni în 1911). Tânărul savant câștigă, în 1894, prin concurs, catedra de istorie, la Universitatea din București. A cucerit marile metropole europene, scotocind în arhive documente cu privire la istoria românilor. Cunoaște aproape toate limbile moderne (în multe din ele a și scris). În 1903, a preluat conducerea revistei *Sămănătorul*. În 1906, înființează ziarul său *Neamul românesc*, unde a scris zi de zi, până la asasinarea sa mișlească, dovedind o imensă dragoste față de tot ce este românesc. A fost un excelent orator. A locuit și a scris mulți ani, în casa sa de la Vălenii de Munte, cumpărată în 1907 și

unde era tipografia sa "Neamul românesc". Din 1922, cursurile de vară de la Vălenii de Munte au luat denumirea "Universitatea populară N. Iorga". Aici e astăzi muzeu memorial, cu obiecte și mobile care au aparținut savantului.

La 27 noiembrie 1940, ora 5 după amiază, este ridicat forțat de la masa de lucru (de la vila sa din Sinaia) și asasinat bestial de către legionari, la Strejnic, lângă Ploiești. La 69 de ani, inima și capul savantului erau ciuruite de gloanțe.

Istoric de mare clasă europeană, cu o operă monumentală în acest domeniu, om politic energic (a înființat partidul național-democrat, a fost prim-ministru și un apropiat al Casei regale), Iorga a fost prolific și în istoria și critica literară.

Ca poet liric, a scris poezii, cântînd iubirea, natura, istoria. Cea mai reușită este drama istorică *Doamna lui Ieremia*, despre destinul tragic al Elisabetei Movilă. Ca memorialist, a lăsat masivele volume: *Oameni care au fost și O viață de om, așa cum a fost*.

Muzica HIP-HOP - pro sau contra?

De cîțiva ani, atît în România, cît și în Ungaria a explodat fenomenul hip-hop. Aceasta este o muzică de cartier, o „subcultură”, cum le place să spună celor care o propagă. Fenomenul a născut nu numai fani, dar și adversari. Problema, spun cei care au crescut cu muzica anilor '70-80, e că, în acest fel, noile generații au pseudomodele culturale, că știu pe dinafară texte cel puțin idioate, pe baza cărora nu se poate face educație. Pe de altă parte însă, fiecare generație are gusturile și tendințele ei, cu care poți sau nu să fii de acord.

Ce aduce muzica hip-hop din punct de vedere cultural? Unii spun că ea este „o bubă care trece”. În România, hitul acestei veri a fost melodia celor două adolescente de la *Andrê*, care sună cam așa: „Lasă-mă, papa, la

mare, / Vreau distracție și soare...”. Psihologii sînt de părere că versurile sînt atît de cretine încît este greu de imaginat că ele au vreo influență asupra tinerilor. Se susține că această muzică le oferă adolescenților modele fără practică socială. Versurile sînt făcute pentru acei tineri necopți, care cred că ceea ce spun soliștii în cîntece chiar se întîmplă.

„Muzica de cartier face parte dintr-o subcultură”, spun cu mîndrie cei care o propagă. În ochii criticii acestui gen, hip-hop-ul românesc poartă vina de a fi vulgar și de a „invita” la violență. Unul dintre textele românești sună astfel: „*Delicvent la 15 ani, / Omoară-i pe toți: Pe fraieri, pe jmecheri, pe oricine poți... / Pune mîna pe pistol... Hai, trage-le-n cap...*”

Bineînțeles, nu numai în melodiile românești găsim astfel de texte, ci și

în cele ungurești. Una dintre cele mai vulgare formații este *Ganxta Zolee és a Kartell*. Probabil mulți tineri și-au dat seama singuri de muzica nepretențioasă, de situațiile scandaloase, care apar în video-clipurile acestora. Unul dintre cele mai șocante clipuri a fost filmat într-o biserică ortodoxă... Textul vulgar și imaginile bisericii sîrbești au fost absolut contradictorii.

B.U.G. Mafia, despre care se spune că este cea mai tare trupă din România, explică acest fenomen astfel: „Atîta timp cît se vinde, înseamnă că e bine ce facem”. Alte formații asemănătoare susțin că „cultura rap & hip-hop menține o stare de spirit de care nu cei care trăiesc în cartiere sînt virovați... Dacă și asta ar dispărea, ar rămîne doar mizeria, întunericul și umilința...”

E. Iova

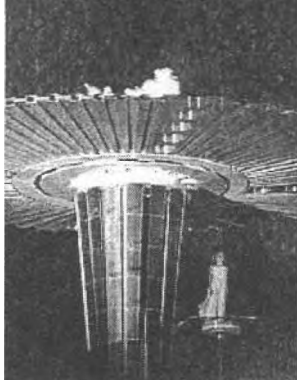
Fetele de la Andrê la Festivalul de la Mamaia

Întrebări:

1. Cine dintre sportivii români a cîștigat prima medalie de aur?
2. Și în echipă?
3. Cine au primit primele trei medalii dintre sportivii maghiari?
4. Cîte medalii de aur au cîștigat canotorii români?
5. Cu ce scor s-a terminat meciul de handbal feminin Ungaria-România?
6. Cîte țări au cîștigat medalii de aur?
7. Ce succese are pentatlonistul Balogh Gábor?
8. Cine a purtat drapelul Ungariei la festivitatea de încheiere a Jocurilor Olimpice?
9. În care ramură sportivă au obținut ungurii cele mai multe medalii?
10. Pe ce loc s-a calificat România și Ungaria la Jocurile Olimpice?

Sydney
2000

Răspunsuri:

1. Diana Mocanu (înot de 100 m spate)
2. Gimnastele feminine
3. Nagy Tímea (floreță) – aur
Kovács Ágnes (înot de 200 m piept) – aur
Márkus Erzsébet (halteră 69 kg) – argint
4. 3 (în canotaj fără timonier, categorie ușoară bicuplu, opt)
5. 21-21
6. 51
7. La Campionatul Mondial din Budapesta: trei medalii de aur
La CM din vara trecută: medalie de argint
La Jocurile Olimpice din Sydney: medalie de argint
8. Csollány Szilveszter (gimnast)
9. În caiac-canoe (4+2+1)
10. România pe locul 11, iar Ungaria pe locul 13.

A. Crișan

Micherechenii au vizitat capitala Banatului

În ultimul timp se organizează din ce în ce mai multe excursii, cursuri de perfecționare sau alte for-

poporului român.

În acest fel s-a gândit și Asociația pentru Micherechi, când în zilele de 30

me de a șede în România, din partea mai multor comunități române din Ungaria. Acest fapt îl dovedesc și numeroasele corespondențe apărute în vara aceasta pe paginile Foi românești. Și este un fenomen îmbucurător, fiindcă sînt convins că aceste șederi în România contribuie deosebit de mult la îngrijirea și păstrarea limbii noastre materne, și sînt foarte bune ocazii de a cunoaște mai bine istoria, cultura și valorile

septembrie și 1 octombrie a organizat o excursie în România, la Timișoara, pentru membrii asociației, pentru prieteni și simpatizanți, pentru care România mobilizează sentimentul de român. Toți dintre cei care am fost pentru prima oară la Timișoara am rămas surprinși de acest oraș mare și frumos, care numără azi 320 000 de locuitori. Capitala Banatului, „mica Viena” de altădată, este la ora actuală un oraș

modern, cu o largă deschidere spre Europa. Una dintre cele mai frumoase podoabe ale orașului este Catedrala Mitropoliei Banatului, care este situată într-unul dintre cele mai centrale și frecventate locuri ale orașului. În fața catedralei se întinde vastul scuar al Pieței Victoriei, pe care-l încheie palatul de marmură al Teatrului Național și al Operei Române. Aici, în decembrie 1989, au avut loc dramaticile evenimente ale Revoluției române declanșate la Timișoara, care au dus la înlăturarea dictaturii comuniste. De cealaltă parte a monumentalei catedrale curge apa domoală a canalului Bega, în care se răsfrîng imaginile platanilor uriași ale unuia dintre cele mai romantice parcuri din acest „oraș al grădinilor” cu aproape 600 de hectare de suprafețe verzi. În acest spațiu sfințit prin sîngele eroilor martiri se înalță zvelta siluetă a catedralei, construită între anii 1936–1946, avînd o

lungime de 65 m și o lățime de 32 m. Monumentalitatea neobișnuită a acestei construcții este dată de cupola Pantocratorului (52 m în interior și 83 m în exterior). Mulțumită unui tînăr preot, am avut posibilitatea să admirăm și Colecția de artă veche bisericească a Arhiepiscopiei Timișoarei în subsolul catedralei. Nici participarea la hirotonisirea unui episcop nu a fost un eveniment de toate zilele, la care ne-a tras atenția Preasfințitul nostru Episcop Sofronie la întîlnirea cu preasfinția sa de la Hotelul Central,

unde am fost cazați și noi. În timpul șederii la Timișoara am mai vizitat și studiourile de TVR din Timișoara, profitînd de data aceasta de prezența lui Tiberiu Boca șeful redacției românești a televiziunii și de o veche cunoștință de-a lui la TVR din Timișoara. Excursia în România s-a încheiat cu cina la Hanul Pescăresc din Cefa, localitatea înfrățită cu Micherechiul, restaurant cu o ambianță plăcută, cu mîncăruri foarte gustoase, dar cu o deservire foarte comodă (3 ore și jumătate).

Gh. Netea

Caii sînt de o vîrstă cu omenirea

Probabil mulți dintre noi avem vise pe care, poate, niciodată nu le vom putea realiza. Unii doresc să călătorească prin lume, să cunoască diferite țări, diferite popoare, alții adună bani pentru a construi o casă frumoasă, pentru a cumpăra o mașină de lux. Puțini sînt cei care investesc într-un hobby, care nu-i sigur că va aduce foloase materiale. Un astfel de om este Ioan Ruja din Micherechi, care cu cîțiva ani în urmă s-a hotărît să-și realizeze cel mai mare vis.

– Cu cinci ani în urmă am fost într-o excursie în România, în munții din apropiere. Am fost într-un loc, unde am văzut cai foarte frumoși. Așa îmi amintesc că acesta a fost momentul cînd m-am hotărît că dacă mă reîntorc acasă, îmi cumpăr și eu un cal.

– De mic copil vă atrăgeau caii? Părinții sau bunicii dumneavoastră au ținut cai?

– Da, bineînțeles. Dar din satul nostru demult au dispărut nu numai caii, ci aproape și vacile. Am fost însă foarte hotărît cu cinci ani în urmă, că vreau să mă ocup de acum înainte de cai. Mai întîi trebuia să fac niște investiții mai însemnate: să construiesc un grajd mare și aceste ocoluri, unde scot caii în timpul zilei.

– Dar nu v-ați oprit la un singur cal...

– Acum am șapte cai. E adevărat că am mai mult de lucru cu ei, dar nu simt niciodată oboseală, îmi place să fiu toată ziua printre ei.

– De unde aveți banii necesari pe care trebuie să-i investiți în ei? Cred că e scump și finul, ovăzul... Se spune că este un lucru domnesc, să ții cai...

– Să-i ții este domnesc, dar să lucrezi cu ei nu este prea domnesc. În fiecare dimineață pe la ora șase vin aici, la grajd, îi curăț, îi hrănesc, îi călăresc. Cît timp ei pasc în ocol, fac curățenie în grajd. Nu am timp să mă plictisesc. Pînă în anul trecut am avut și un mic magazin, dar nu aveam timp și energie să mă ocup și cu acesta, așa că l-am închis. Ca toți mi-

cherechenii, și noi ne ocupăm cu grădinaritul în sere. Cîți bani putem economisi într-un sezon, îi investim în cai. Toți sînt cai de cursă care au obținut și diferite premii.

– Văd aici, pe tăblițe, că este documentat numele și originea fiecărui cal. Toți sînt cai de rasă?

– Da. Toți sînt foarte valoroși, originea lor o cunoaștem cu generații (20-30 de ani) în urmă. E foarte interesant faptul că

și caii sînt ca oamenii: diferă unul de altul. Unu-i mai sensibil, altul mai zburdalnic sau mai liniștit. Dar toți sînt foarte cuminți. Probabil e în genele lor.

– Dintre cei șapte cai aveți unul preferat, care vă stă mai aproape de inimă?

– Nu, la toți țin la fel. O dată unul este mai bun, mai cuminț, altă dată altul. Caii de rasă sînt foarte inteligenți.

– Cînd am venit aici, am văzut că un bunic și-a adus nepotul să vadă caii. Probabil, mulți dintre copiii de azi se uită cu mirare la aceste animale, pe care poate numai din cărți sau din televizor le cunosc.

– Anul trecut a fost o perioadă cînd au venit cu regularitate cîte 20-30 de copii să învețe să călărească. Dar cred că nu au fost destul de interesați de acest lucru, căci acum numai foarte puțini mai vin. Dar se întîmplă de multe ori și azi că, după școală, mulți copii vin pînă aici cu bicicleta și se uită cum pasc și se fugăresc caii. Numai stau și se uită... Adevărul este că și noi, părinții, ar trebui să fim mai atenți la copii, ca ei să nu stea toată ziua în fața televizorului, căci tot așa de mult pot să învețe și din natură. De exemplu, dacă ajungi mai aproape de un cal, înțelegi de ce se spune că calul este de o vîrstă cu omenirea. Popoarele n-ar fi putut migra fără cai, n-ar fi putut lucra pămîntul...

E. Iova

Orpheus și gazda lui

Foto: B.B.

Dacă ar mai trăi, ar fi de optzeci de ani

Ultimul cavaler din Giula

Iar acest cavaler a fost poetul Simonyi Imre. Amintirea lui a fost evocată recent la Biblioteca orășenească „Mogyorósy”, în cadrul unui simpozion închinat vieții și activității sale poetice. La dezbaterea de șantier, moderatorul întâlnirii Krasznahorkai Géza, directorul bibliotecii, a atras o seamă de cărțurari care îl cunoscuseră și personal pe poetul laureat al Premiului József Attila. Ocazia a mai oferit-o și lansarea celui mai nou număr al revistei literare ESŐ (care apare la Szolnok), număr consacrat poetului giulan.

Cei care l-au cunoscut pe Simonyi – și aproape toți giulanii l-au cunoscut – își amintesc și azi de ținuta lui distinsă, îmbrăcămintea elegantă, veșnic cu țigara printre degetele galbene de nicotină. Mulți îi știau obiceiurile: cât de înflăcărat știa să explice, cât de pasionat știa să urmărească meciurile de fotbal, cum știa să se enerveze și să

și să înjure, cu cât sarcasm știa să critice ceea ce nu-i plăcea. Și câte nu-i plăceau! Iar întotdeauna juca: juca roluri, juca atitudini, juca plăcându-și în diferite poze de om blazat, de om revoltat, de om ales, de om de nimic. Totuși, toate aceste ipostaze au fost pe cât de diverse, pe atât de adevărate. Iar din toate acestea s-a plămădit versul lui Simonyi, într-o gândire lucidă, într-o poezie de atmosferă inegalabilă. Pentru unguri nu era cel mai mare poet al acestui veac, dar pentru giulani neapărat a fost cel mai mare. El a făcut din aleile de castan, din teatrul de vară, din parcurile și corsoul giulan noțiuni care vor intra în acest fel și în istorie, și în literatură. Atmosfera care s-a degajat din versurile sale respiră mierea florilor de tei de pe străzile orașului, iar birturile și cofetăriile descrise, cu ambianța lor de altă dată, ne face să reținem primele decenii ale veacului. Chiar vîrstnic,

gîrbovit, plimbîndu-se cu pași distinși, sprijinit în baston, era o personalitate ilustră, pe care giulanii fie că îl detestau, fie că îl iubeau, dar în orice caz îl luau în seamă ca pe marele poet al orașului și ca pe ultimul cavaler care mai bătea străzile, ca acea generație de poeți romantici, „oameni de prisos”, care gustau din plin acel decadent „mal du siècle”. Căci, deseori puteam avea impresia că Simonyi a rămas printre noi, uitat de veacul trecut. Numai că Simonyi a fost un romantic numai prin alură, prin „poză”. Cînd era vorba de scris, era un realist de-a binelea: deseori penița era înmuiată în vitriol sau carbunele schița caricaturi grotești, punîndu-ne în față, deseori, o oglindă strîmbă, în care nu ne plăcea să ne privim.

Simonyi n-a ținut cont de nici un neam, de nici un dumnezeu, el și-a zvîrlit părerea fără cruțare printre noi. Știindu-l drept mare farsor, mulți l-au detestat, mulți s-au îndoit de sinceritatea vorbelor sale. Numai de un lucru nu se putea îndoi nimeni: de adevăratele sale valori creatoare. Și prin ele, literatura maghiară a devenit mai bogată, iar peisajul giulan mai nuanțat. Iar nuanțele acestea au fost lustruite prin simpozionul din săptămîna trecută.

Edda Illyés

(Nota bene: la cina de la Giula au participat mulți giulani, dintre care și numeroși intelectuali români care îl cunoscuseră pe poetul Simonyi Imre.)

De ce nu au sunat clopotele?

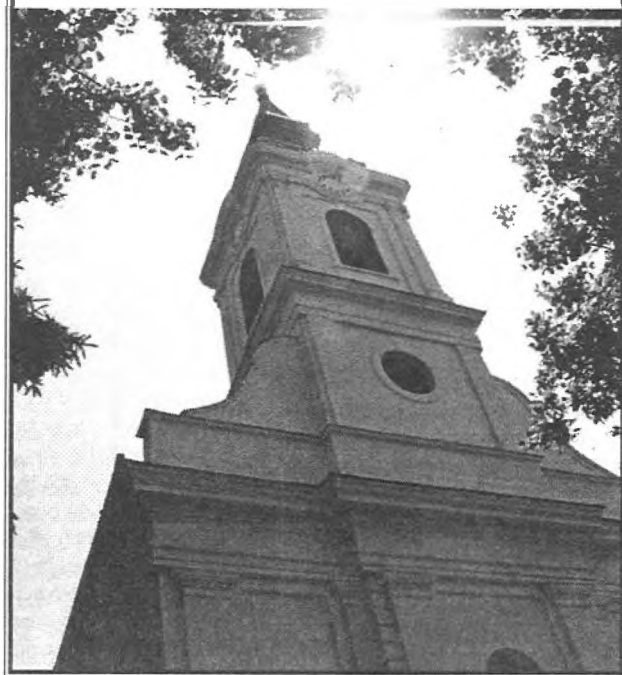
O româncă din Bătania, după ce a murit sorăsa, a rămas singură, stăpînă pe averea ei, avînd dreptul să hotărască ce face cu averea. În afara casei în care locuia, a mai avut și 80 iugăre de pămînt. În loc să dăruiască pămîntul Bisericii Ortodoxe Române din Bătania, a lăsat tot ce a moștenit de la strămoși și de la sorăsa Bisericii Ortodoxe Române din Giula. Nu cunoaștem motivele care au dus la această hotărîre.

Acum, nu demult, și inimioasa donatoare a trecut în eternitate. S-a zvonit prin oraș că nu va fi preot care s-o înmormînteze pe răposata. Mulțam, Doamne, la urmă au fost trei preoți care au servit: doi din România și preotul din Bătania. Așa cum se cuvine, au îngropat-o. Să-i fie țărîna ușoară, Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească în pace.

Femeia din Bătania a donat averea ei Bisericii, dar a avut o modestă dorință, anume: cînd va zace pe patul de moarte, să se tragă clopotele catedralei din Giula. Cineva a și sunat la telefon, anunțînd secretariatul din Giula. Nu știu, cum s-au înțeles, dar clopotele catedralei au rămas mute și nu au sunat pentru această credincioasă.

*Oare de ce nu au sunat clopotele?
Oare pentru cine bat clopotele?*

Șt. O.

Sînt tot mai numeroși oamenii care se reîntorc la remediile naturiste.

Printre acestea, mierea deține un loc important, atît datorită calităților terapeutice verificate, cît și datorită faptului că este un aliment hrănitor, ușor digestibil și foarte plăcut la gust.

Iată cîteva indicații terapeutice pentru diferitele sorturi de miere, în funcție de plantele din

Farmacia naturii

Mierea

care provin. *Mierea din flori de tei* se recomandă ca sedativ nervos – în tuse, antiseptic – în bronșite, pentru combaterea insomniei. *Mierea polifloră* care conține și *roiniță* este un bun antispastic – sedativ. *Mierea de mentă* înlătură balonarea, este un

antispastic și sedativ ușor. *Mierea de trifoi* poate fi utilizată pentru calitățile sale ca diuretic, antidiaree, dar și expectorant. *Mierea de salcîm* calmează tusea, fiind un bun antiseptic. *Mierea de conifere* este deosebit de apreciată pentru calitățile sale diuretice, dar ea se remarcă mai ales prin acțiunea antiinflamatorie a căilor respiratorii și urinare.

Poetul George Țârnea

despre românii din Ungaria
despre limba română
despre legăturile cu țara-mamă

E totul rînduit să se întîmple

Cum să trăiești ușor fără iubire,
Cum să visezi, să umbli, ori să zbori,
Cum să cuprinzi neliniștea din zori
Și pacea din amurg dintr-o privire?
Cum să înoți prin mările de flori,
Cum să te bucuri de întreaga fire
Și viața ta să-și afle împlinire
Fără minunea care dă fiori?
E totul rînduit să se întîmple
Cu simplitatea unei adieri
Cînd de lumină sufletul se umple,
Dar dacă-n schimbul sterpei mîngîieri
Ghețarii urii se ivesc la tîmple,
Nu-ți vei afla iertarea nicăieri.

Că nu răsare soare cu de-a sila

Că n-ai putut să mai rămîi, mă doare,
Dar și mai mult mă doare c-ai mințit
Și ochiul meu lăuntric n-a simțit
Cît vis urît se-ascunde sub candoare.
E ca și cum ai trece un cuțit
Prin cel ce-abia se ține pe picioare
Și, dintr-o falsă stare protectoare,
Să mai și-nțrebi, apoi, ce-o fi pățit.
Nici ura, nici repulsia, ci mila
Îmi dă tîrcoale năzuind să știi
Că nu răsare soare cu de-a sila
Din neclintirea beznelor pustii
Și, dacă gerul ți-a străpuns pupila,
Degeaba umbli-n calea celor vii.

* Prima mea întîlnire cu românii din Ungaria a fost imediat după anul 1990, cînd cei doi cîntăreți, Ștefan Hrușcă și Ducu Bertzi, au fost invitați să concerteze la Giula și Seghedin. Am scris mai multe dintre textele melodiilor acestor doi artiști. Ca autorul textelor și ca poet am fost invitat și eu în Ungaria. Trebuie să recunosc că amintirea acestei întîlniri persistă.

* Tare m-am bucurat să întîlnesc astfel de români, ca cei din Ungaria, pentru că ei sînt performanți în spațiul de viață al statului maghiar. Eu consider că primul lucru pe care trebuie să-l înțelegem și să-l bătătorim este un aspect pozitiv al existenței noastre. Trebuie să ne gîndim la românii de dincolo de hotarele României, ca la niște prelungiri ale performanței românești.

* Cred că românii din Ungaria trebuie să fie în primul rînd loiali față de țara în care își desfășoară activitatea, își trăiește viața, trebuie să fie niște cetățeni de marcă ai statului și să facă cinste atît Ungariei, cît și etniei lor, rădăcinilor lor.

* Noi, cei rămași acasă avem datorii prea mari față de cei care se află dincolo de hotarele statului român. Datorii sentimentale – pentru că prea lungă perioadă i-am lăsat uitării, să se descurce cum pot, și ar fi nedrept din partea noastră să-i acuzăm că nu și-au păstrat impecabil limba, că nu și-au păstrat impecabil datinile și credința.

* Cred că nu ei sînt de vină, ci noi, cu modul nostru uneori absolut superficial de a trata asemenea probleme. După părerea mea, în România încă nu este tratată cum trebuie instituția fundamentală a poporului român și al statului român, care este limba română.

* Trebuie să-i felicit pe maghiari din toată inima și fără nici un fel de ironie și invidie că știu să-și conserve această instituție fundamentală – limba, să facă din ea argumentul esențial al dezvoltării lor naționale și internaționale.

* Eu cred că românii ar trebui să se gîndească mai serios, în primul rînd cei de acasă, la modul în care abordează această instituție fundamentală, și să nu ne așteptăm ca alții să ne iubească și să ne respecte limba, de vreme ce noi sîntem prea puțin atenți față de ea și o respectăm numai festivist sau numai atunci cînd avem absolută nevoie de ea.

* Maghiarii și românii sînt două popoare care s-au caracterizat de-a lungul secolelor printr-o cultură rurală. Dacă ne gîndim numai la ciardașul maghiar care este o emblemă spirituală a poporului maghiar, și ce înseamnă hora sau învîrtita românească, atunci putem să spunem că motivele de apropiere sînt mult mai numeroase decît motivele de învrăjbire între cele două popoare.

* Cred că românii din Giula, din Seghedin sînt altfel decît ceilalți români din afara granițelor României, pentru că ei, profesional, sînt respectați în Ungaria, adică nu sînt tratați ca ultimii dintre oameni, dimpotrivă, fac cinste numelui de român și fac cinste în egală măsură principiului de cetățeni ai statului maghiar.

* Poate nu greșesc cînd zic că prin cultură, prin spirit, prin relații de prietenie între fiecare român și fiecare maghiar se pot realiza lucruri mult mai importante și mai durabile decît relațiile din colțul gurii, cu declarații pompoase, de suprafață, dintre politicieni.

Pentru cei mulți, și singuri, și sărmani

Dă-mi Doamne parte, într-un colț de lume
Printre scaieți, și spini, și bolovani,
De-o noapte jumătate – fără bani –
Și de-o iubire-ntreagă fără nume.
Nimic mai mult nu cer și mii de ani
Aș plămădi cu palmele, din hume,
Prin Harul Tău, o dragoste anume
Pentru cei mulți, și singuri, și sărmani...
S-ajungă fiecărui și să fie
Măcar iubire pentru toți cîți sînt
Legăți în snopul morții, pe vecie
Și, după cîte-au risipit în vînt,
Prin taina adevărului să știe
Cum i-ai clădit odată din Cuvînt.

Prea dureros de-adevărată ești

Cad în genunchi, nu ca să-ți cer iertare
Ci doar din vina fricii nebunești,
Că s-ar putea să nu mă mai privești
Și să-ți destrami făptura în uitare.
Prea dureros de-adevărată ești
Și vraja ta mă bîntuie mai tare,
Să pot răbda o altă deșteptare
Și-o altă risipire de povești.
Îngăduie-mi să te mai țin o clipă
Cu-aceste palme reci, care mă dor
După atîta spornică risipă,
Chiar dac-apoi sub gestul următor,
Înlănțuindu-ți gleznele în pripă,
Te vei topi ca spuma unui nor.

Ești spinul cel mai viu, care mă doare

Cînd ne izbim cu frunțile de soare
Și dăm orbește iarna prin grădini,
Să ținem, totuși, seama și de spini,
Mai înainte de-a strivi vre-o floare.
Tu, care știi durerea să-mi alini,
Dar nu te-mpaci cu firea-mi schimbătoare,
Ești spinul cel mai viu care mă doare,
Dacă-n tăcerea somnului suspini.
Și lacrima, și zîmbetul dau firii
Desăvîrșirea arderii de tot,
Cum fără spini n-ar crește trandafirii
Și-ntr-o aceeași zicere socot
Că vămile și culmile iubirii,
Fără perechea noastră, nu se pot.

Iubesc și urlu surzilor că ești

Cum să te judec, Doamne, eu pe Tine
Că-mi ceri prea multe dîndu-mi prea puțin,
Cînd nici măcar iubirile nu-mi țin,
Acolo-n rai vre-un loc pe strapontine.
Deși, ca hoțul, zilnic mă ațin
La drumul mare vieții cabotine,
Pierd înc-un șir de sfinte serpentine
Dar mai nimic, pe gratis, nu obțin.
Deci trece-mi încă, Doamne, cu vederea
Măruntele păcate prealumești,
Știind că orbii-ți preamăresc puterea,
Și, poate, Ți-o fi dor să mai glumești,
Iar eu, la rîndul meu, urmîndu-ți vrerea,
Iubesc și urlu surzilor că ești.

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (23)

Gheorghe Dulău

animator cultural • monograf • dascăl

A avut comunitatea românească parte de câțiva inimoși dascăli, care, pe lângă activitatea lor zilnică din sălile de clasă, punând abecedarul și socotitoarea în mâinile și mințile copiilor, au simțit nevoia să fie sfătuitoari și luminători ai satelor. Pe acești învățători, cu misiune de apostoli ai românității, nu i-a întreat nimeni dacă zilele și nopțile lor sunt fără griji ori dacă greul pe care-l duc e prea mare. Toată povara intelectuală, bucurie și durere luate împreună, nădejdi și izbânzi, au căzut la începutul anilor '50 pe umerii lor. Dacă ar fi să-i amintim doar pe Teodor Oltean, Marius Turcu, Maria Oltean, Ioan Zamfira, Ileana Nechita, enumerarea ar fi incompletă.

Gheorghe Dulău [-ghedu-] aparține acestei generații clasice a românilor din Ungaria, care a simțit și a activat în comunitate dincolo de orice interese ale momentului. Într-o vreme când vânturile istoriei au fost mai prielnice confrăților săi întru limba română și se impunea să se valorifice datele acelei libertăți de exprimare a identității, intelectuali de seama lui Gheorghe Dulău n-au așteptat premii ori laude la scenă deschisă. Acțiunile sale n-au fost dictate de orientările ideologice trecătoare ale timpului, fiindcă a simțit că antrenarea în activități comunitare era atunci cea mai frumoasă risipire

tinerească a elanurilor ori-cărui adevărat intelectual. Am observat în cursul documentației noastre o deschidere extraordinară a unor asemenea intelectuali spre implicarea directă, cu toate forțele lor creatoare, în comunitatea cărora le aparțin, o angajare a timpului lor, – furat adeseori din timpul intim, al familiilor lor –, în pregătirea și organizarea unor activități culturale. Ceea ce caracterizează înainte de toate asemenea personalități este unitatea și solidaritatea în susținerea unor planuri culturale majore. Căzul lui Gheorghe Dulău se înscrie valoric în tipologia de breaslă culturală reprezentată de Marius Turcu, Gheorghe Nistor, Teodor Covaci. Are în comun cu aceștia o grijă aparte pentru memoria nestinsă a vremurilor lor de – împlinire a unui gest cultural. Dascălul de la Micherechi a fost și un înainte povătuitor, un om cultural de prestigiu, iubit de consătenii săi. Cine s-ar încumeta să angajeze un dialog în acest moment cu Gheorghe Dulău ar fi părtaş la un moment de mare sărbătoare. Bănuiesc că ar avea un partener de o memorie vie a începuturilor, un colecționar și arhivar, mai rar întâlnit printre generațiile mai tinere. Asemenea învățăcei aparțin mai degrabă oamenilor făptuitori decât celor prea vorbitori în public.

Ziarul românesc are meritul că a receptat obiectiv asemenea fapte culturale ale lui Gheorghe Dulău, chiar dacă a amânat sau a întrerupt momentul scrisului. Cine știe, poate sperăm să găsească acum răgazul cuvenit așternerii acelor vremuri pe pagina de taină a memoriei sale orale și să deschidă tezaurul de arhivă migălit atâția ani. Printre aceste amintiri, credem că figurează la loc de mare cinste ansamblul „Tânăra gardă” care a adus faimă Micherechiului. În același număr din 1954 într-un material semnat de Mihail Bemula, sub forma unui apel de implicare, trei dascăli sunt numiți pentru activitatea lor în viața culturală a comunei: Marius Turcu la Chitighaz, Comelia Magori la Bătania și Gheorghe Dulău la Micherechi (nr. 4, 24 februarie 1954). Reușita spectacolului „Nunta din Micherechi” sau „Turca” se datorează în mare parte tinereții active a dascălului micherechean, care s-a mișcat cu dăruire și talent între catedră și căminul cultural. Un gest motivat de retragere un timp, câtă vreme voluntarismul activiștilor culturali nu a fost sprijinit de autoritățile locale și cele de reprezentare a românilor, atrage un serios semnal de alarmă într-un material scris onest de Marius Turcu (Fișa 18). Pentru ce stagnează ac-

tivitatea culturală în comuna Micherechi, publicat în nr. 4, 15 decembrie 1957, este un articol care pornește pe găsirea adevăratelor cauze ale acestei retrageri. Marius Turcu poartă discuții cu Gheorghe Dulău și Teodor Covaci, șeful orchestrei, și aflăm că elanul de revigorare a manifestărilor culturale nu s-a stins. Gh. Dulău expune interlocutorului un plan vast de manifestări, de reînchegare a tradiției culturale din Micherechi: înființarea corului, a unei orchestre de țittere și fluiere, punerea în spectacol a unui obicei vechi, „Răpirea fetelor”. Este de mirare că ziarul n-a mai găsit apoi loc să urmărească evoluția echipei din Micherechi și nici pe inițiatorul și conducătorul lor. În fața acestei tăceri, Gheorghe Dulău ia el însuși inițiativa de a ieși în presă, pentru a da semne despre faptele culturale ale comunei. Sub pseudonimul – ghedu – semnează în nr. 5, 1 martie 1961 un material concis, scris cu destulă obiectivitate (*Știri culturale din Micherechi*). În plus i se adaugă și sarcina directoratului căminului cultural, revenind în presă la un an, în 1962, cu un articol recapitulativ și sintetic, parcă scris pentru a preîntâmpina situația din 1957 (*Bilanț cultural micherechean*, nr. 5, 1 martie 1962). Din acest material, credem, se trag preocupările lui Gh. Dulău pentru monografia culturală, pasiunea pentru arhivă și cercetarea istoriei comunității. Monograful a lucrat un timp și pentru bibliotecă. În 1971, îl găsim alături de Gheorghe Nistor, Dumitru Sabău, Teodor Misarăș, în arhiva județeană, având proiectul comun cu colegul său dansator de a realiza monografia Micherechiului și Aletei. Parte din cercetările sale vede tiparul în ziarul românesc, în două numere consecutive (*Fapte și date din istoria Micherechiului*, nr. 5, 6 martie 1973). Iarși inexplicabilă apare întreruperea publicării acestor pagini de arhivă, scrise cu responsabilitate și cu multă migală a prezentării. Decizia de a ieși cu rezultatele cercetărilor arhivistice doar pentru două seriale o bănuim că

nu aparține lui Gheorghe Dulău. Trecând prin postura de animator cultural și în funcția de reprezentant în comisia culturală, alături de Ilie Moldovan și Ion Budai, în 1969, apoi prin comisia redacțională, în 1983, alături de Alexandru Hoțopan, Ștefan Frătean, Vasile Roxin, Mihai Kozma și Gheorghe Misarăș, dascălul Gheorghe Dulău n-a abuzat de paginile ziarului. În 1967, cu prilejul unei anchete de presă organizată de redacție la Micherechi, intervine cu o propunere mai veche, promisă românilor, de a susține apariția săptămânală a ziarului. Trebuie să recunoaștem că ziarul devenit săptămânal abia în 1978 își duce existența până azi prin mesajul lui Gheorghe Dulău cu zece ani înainte. Și dacă ziarul nu prea l-a publicat, în 1985, se apropie cu mai multe speranțe de grupul de inițiativă al noii publicații de cultură Tim-puri, figurând în colectivul redacțional întemeietor.

Dacă prea nedreaptă a fost tăcerea din paginile ziarului, în schimb, dascălul și animatorul cultural are bucuria unor mari împliniri. Rânduri calde despre Gheorghe Dulău așterne Vasile Marc în cartea de amintiri, dar sînt așternute și frumoase amintiri din memoria nestinsă a recunoștinței elevilor săi, precum cea a medicului Vasile Marc. Iar dacă mai tânărul redactor T. Iuhas s-a încumetat să-l antreneze într-un interviu, în 1989, pensionarul Gheorghe Dulău are încă entuziasmul faptelor sale, în credința unei posterități care va ști să-i prețuiască noblețea caracterului său. Rămâne miza unui intelectual de mare generozitate culturală.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Ioan Sz. Kiss (24), Ana Hoțopan (25) și încă alții

Intenționat a vrut să mă lovească!

Precum v-am informat săptămîna trecută, la Orosháza echipele OMTK și Micherechi au „jucat” numai 14 minute. După aceea meciul a fost întrerupt de un scandal. „Dacă arbitrul ar fi judecat cinstit și l-ar fi dat afară din stadion pe suporterul care a înjurat toată echipa, ar fi fost un meci bun”.

Tiberiu Maghiar, în minutul doi, a fost grav faultat din spate. Și totuși a continuat jocul... Vineri după-masă l-am găsit pe Tibi culcat în pat, cu fașă pe genunchiul drept.

— La prima atingere de balon am primit o pasă de la Burai, am alergat în fața mingii să i-o pasez lui Bíró Robi pe care l-am văzut venind din partea dreaptă. Am atins balonul cu piciorul drept și în același moment am fost lovit foarte dur din spate, în îndoitura genunchiului, la tendoane. Mingea a fost la sol. Astfel, în faza aceea adversarul nu a avut nici o treabă cu mingea... Deci, e clar că intenționat a vrut să mă lovească! În acel moment s-a auzit un fel de plesnire în genunchi și nu am mai putut să calc pe picior. Am fost ajutat de doi coechipieri, care m-au dus în vestiar. Am făcut baie și după cîteva momente a venit un coleg și îmi spune că s-a terminat meciul... Echipa aceasta s-a comportat foarte grosolan și dur cu noi, la fel ca și în anul trecut. Și atunci am fost faultat în prima repriză. Părerea mea e că nu e permis așa ceva. Trebuia să joace un fotbal frumos,

corect, atunci nu s-ar fi întîmplat ceea ce s-a întîmplat!

Tiberiu a fost dus la spital, unde a fost tratat și a primit o grămadă de medicamente și creme. Acasă a pus gheață și

fașă pe piciorul faultat. De atunci, cu tratamentul acesta, i-au mai trecut durerile.

Tiberiu Maghiar s-a născut la 18 aprilie 1975, la Salonta. La vîrsta 14 ani a început să joace la juni-ori în Salonta. Cînd a îm-

plinit 18 ani a fost „împrumutat” unei echipe din divizia C. În 1995, Olimpia Salonta a debutat în divizia C., unde Tibi a jucat 3 ani ca fundaș de stînga, avîndu-i ca coechipieri pe Liviu Bonchis (ZTE) Luca Marius (Kecskemét) Cristi Luca (Germania). În anul 1998 a debutat la Micherechi ca mijlocas. Imediat, în primul an a marcat în echipa din Micherechi 11 goluri, de atunci alte 25 de goluri.

— Mă simt foarte bine la Micherechi. De cînd joc acolo, am făcut o treabă bună. Ar fi bine să ne calificăm în divizia III. La toate antrenamentele și meciurile vine de la Salonta ori cu bicicleta, ori îl adu-

Sportul românesc de la A. I. Cuza pînă la Nadia Comăneci (III)

IVAN PATZAICHIN

Canoistul a fost de 4 ori campion olimpic: la Mexico, München, Moscova, Los Angeles.

ION ȚIRIAC

În urma scandalului de dopaj, Ion Țiriac s-a retras din funcția de președinte al COR

A jucat alături de Ilie Năstase în trei finale de Cupa Davis, în 1969, 1970 și 1972. A fost managerul mai multor jucători de tenis dintre cei mai buni, printre care Boris Becker și Anke Huber. Ion Țiriac a fost ales de Comitetul Olimpic Român (COR) președinte al acestui organism în 1998. Militînd pentru un sport financiar mai bun, pentru activitățile olimpice Țiriac a declarat: „Principalul scop este de a face COR independent din punct de

vedere financiar. Important nu este cîți bani ai, ci cîte persoane bogate aduci să sprijine ideea.”

ILIE NĂSTASE

Unul dintre cei mai talentați tenismeni din teni-sul profesionist și jucător de top al anilor '70. Are 57 de titluri care includ și U.S. Open și Roland Garros. A fost numărul 1 mondial de două ori, între 1972 și 1973. La 54 de ani, Năstase — care a fost rezident în New York și Europa — este activ în turneul seniorilor în care a cîștigat numeroase titluri de simplu și dublu, începînd cu 1993.

NADIA COMĂNECI

Este practic imposibil să vorbești de gimnastica română fără menționarea Nadiei. Ea este o legendă în acest sport. La Jocurile Olimpice din 1976 a scris adevărate pagini de istorie, devenind prima gimnastă care a luat nota 10. La aceste jocuri, în 7 cazuri a primit note de zece,

3 medalii de aur una de argint și una de bronz.

Nadia a început gimnastica la vîrsta de 6 ani, la Deva (s-a născut la Onești, la 12 noiembrie 1961). Din 1976 pînă la retragerea sa din 1984, a cîștigat medalii de nenumărate ori la cele mai însemnate competiții mondiale, Jocuri Olimpice și naționale.

După retragere, în anul 1989, a plecat în Statele Unite unde s-a căsătorit cu Bart Conner, în 1996. Și astăzi locuiește în Norman, Oklahoma.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național, divizia II.

Kiskunfélegyháza—Giula 1-2

Campionat județean, Bichiș, divizia I.

Micherechi—Gyoma 3-0

Tótkomlós—Bătania 5-1

Campionat județean, Bichiș, divizia II.

Aletea—Szabadkígyós 1-0

Campionat județean, Bichiș, divizia II.

Nagybánhegyes—Chitighaz 1-1

Telegerendás—Leucușhaz 1-0

Campionat județean, Bihor, divizia I.

Leta Mare—Hosszúpályi 3-0

Nagyhegyes—Jaca 4-0

ce Gheorghe Pătea sau Mihai Ardelean.

— De unde această mare pasiune pentru sport?

— Mama a fost atletă (Eva Budai), a luat chiar locul 5 pe țară la rezistență și viteză, la Clubul Armătura Zalău. Iar dintre cei trei frați, Monica a făcut 6 ani carate, Cristian e portar la Olimpia Salonta.

— Să revenim la problema ta. Cînd vei putea să joci din nou?

— Deocamdată nu-mi forțez genunchiul că mă doare încă, dar sper că peste o săptămîină pot să joc.

Am vrut să stau de vorbă și cu Tiberiu Berényi, dar părinții lui m-au asigurat că de pe acum Tibi se simte bine și acum nu mai are nici un rost să mai spună orice despre accidentul acesta atît de dur.

MIC

Următoarele meciuri de fotbal

7 octombrie (sîmbătă)

Kondoros—Micherechi 15.00

Bătania — Körösladány 15.00

Jaca—Polgár 14.00

8 octombrie (duminică)

Giula—Hódmezővásárhely 15.00

Aletea—Mezőhegyes 15.00

Leucușhaz—Kardos—Örménykút 16.30

Chitighaz—Ciorvaș II. 16.30

Leta Mate— Hajdúsámson 14.00

ROMÂNIA

Luni, 9 octombrie

11.00 Surprize, surprize... (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Cronica. Magazin social-politic în limba maghiară 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect 17.05 Seniorii cetății 17.55 Informații bursiere 18.05 Știri 18.10 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.40 Iartă-mă! 20.45 Serial. Șapte zile 21.45 Jurnalul de noapte 22.15 Tehnici de manipulare 22.45 Lumea dansului 23.45 Marele Jazz.

Marti, 10 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Știri 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.05 Serial. Șapte zile 13.00 Jurnalul de prinz 13.15 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.30 Iartă-mă! 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect! 17.05 Pentru Dv. Doamnă! 17.55 Info-Mania 18.05 Știri 18.10 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Martorul tăcut 21.15 Flagrant 21.45 Jurnalul de noapte 22.15 Economia.

Miercuri, 11 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Știri 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Poveste imorală 13.00 Jurnalul de prinz 13.15 Ciber-Fan 13.30 TVR Craiova 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Panorama 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect! 17.05 Impas în doi 17.55 Info-Mania 18.05 Știri 18.10 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 TVR Cinema. Roberta 20.40 Recurs la morală 21.30 Amprente 21.45 Jurnalul de noapte 22.15 România încotro?

Joi, 12 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Agenda electorală 8.30 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Serial. Roberta 13.00 Jurnalul de prinz 13.15 CiberFan 13.30 Recurs la morală 14.20 Amprente 14.35 Conviețuiri 15.00 Studioul electoral 17.00 17.05 Medicina pentru toți 17.55 Info-Mania 18.05 Știri 18.10 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Poveste imorală 20.45 Cu ochii'n patru 21.30 Jurnalul de noapte 22.00 Academia de Presă 23.15 Punct de întâlnire: Italia.

Vineri, 13 octombrie

6.00 Telematinal 8.00 Agenda electorală 8.30 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Medicină pentru toți 12.50 Jurnal 13.00 Fotbal: Oțelul Galați – Universitatea Craiova 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Fereastră spre America 16.00 Studioul electoral 17.00 Corect! 17.05 Magazin folcloric 17.55 Info-Mania 18.05 Știri 18.10 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.30 Sport 19.45 Ploaia de stele 21.15 Reflecții rutiere 21.30 Jurnalul de noapte. 22.00 Alegeri 2000 23.00 Rock la miezul nopții.

Sâmbătă, 14 octombrie

6.00 O vedetă...populară 7.00 Oameni ca noi 7.30 Desene animate 8.00 Universul credinței 10.00 Totul la vedere 11.30 Casa mea 13.00 Auto Club 12.30 De vorbă cu telespectatorii 13.00 Jurnalul de prinz 13.10 Arca marelui 15.15 Serial. Justițiarul 16.10 Ora G. 17.10 Telesciclopedia 18.00 Garantat 100% 19.00 Jurnal 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Noaptea Cinefilului. Apostolul.

Duminică, 15 octombrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate 8.30 Kiki, Riki, Miki 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 De luni, pînă duminică 12.45 Jurnalul de prinz 12.55 Fotbal: Ceahlăul Piatra Neamț – Dinamo 15.00 Național TV Bingo Liberty 18.00 Trupa de șoc 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Știrile de sâmbătă asta 20.00 Film. Tatăl miresei I. 21.50 Fotbal Show 22.30 Jurnalul de noapte 23.10 Profesiuniști.

TVR

Luni 9 octombrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți împreună 8.25 Film (R). Viața de la capăt 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 10.50 Serial (R). Roger, Roger 11.40 Osia Lumii (R) 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Expediție în necunoscut 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telematinal 18.05 Film. Goana după vînt 19.45 Obsesia vitezei 20.30 Sport plus 21.15 Știri 21.20 Știri bancare și bursiere 21.30 Serial. Mike Hammer 22.30 Serial. Femeia ispititoare 23.05 TVM Mesager.

Marti 10 octombrie

6.00 Serial (R). Obsesia 7.35 Toți împreună 8.20 Film (R). Goana după vînt 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Femeia ispititoare 10.50 Serial (R). Mike Hammer – detectiv particular 11.40 Tribuna partidelor 12.15 Desene animate 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Călătorind prin țară 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telematinal 18.00 Film. Afacerea Seznec 19.30 Veni, Video, Vici! 19.45 Pragul de sus 21.15 Știri 21.20 Știri bancare și bursiere 21.30 Serial. Mike Hammer 22.20 Serial. Femeia ispititoare 23.05 TVM Mesager.

Miercuri 11 octombrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți împreună 8.35 Film (R). Afacerea Seznec 10.05 Știri 10.10 Serial (R). Femeia ispititoare 10.50 Serial (R). Mike Hammer – detectiv particular 11.45 Cronici votive (R) 12.15 Desene animate 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 14.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Mit și istorie 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telematinal 18.05 Film. Chirița în Iași 19.30 Veni, Video, Vici! 19.45 Pe muchie de cuțit 21.15 Știri 21.20 Știri bancare și bursiere 21.30 Serial. Mike Hammer 22.20 Serial. Femeia ispititoare 23.05 TVM Mesager.

Joi 12 octombrie

6.00 Serial. Obsesia 7.35 Toți împreună 8.20 Film (R). Chirița în Iași 9.40 Veni, Video, Vici! 9.55 Știri 10.00 Serial (R). Femeia ispititoare 10.50 Serial (R). Mike Hammer – detectiv particular 11.40 Tribuna partidelor 12.45 Cinci pentru națiune 13.45 Știri 14.50 Serial. Lumea bărbatilor 15.15 Veni, Video, Vici! 16.10 Călătorind la marginea universului 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telematinal 18.05 Cinematograful de artă. Amuleta lui Ogum 19.50 Studio la vedere 21.15 Știri 21.20 Știri bancare și bursiere 21.30 Serial. Mike Hammer 22.20 Serial. Femeia ispititoare 23.05 TVM Mesager.

Vineri 13 octombrie

Serial. Obsesia 7.35 Toți împreună 8.20 Cinematograful de artă (R) 10.10 Știri 10.15 Serial (R). Femeia ispititoare 11.00 Serial. Mike Hammer 11.50 Călătorie la marginea universului (R) 12.20 Desene animate 13.15 Arca lui Noe 13.45 Știri 13.50 Serial. Lumea bărbatilor 14.15 Documentar 14.45 Serial de călătorii 15.40 On line 16.10 Prețul succesului 16.40 Serial. Captiv în viitor 17.30 Telematinal 18.00 Film. Povestea lui Audrey Hepburn 19.40 Serial. Mare schimbătoare 20.30 Veni, Video, Vici! (R) 20.45 Serial. Roger, Roger 21.35 Știri 21.40 Știri bancare și bursiere 21.45 Concert Phil Collins 22.45 Serial. Femeia ispititoare 23.30 TVM Mesager.

Sâmbătă 14 octombrie

6.00 Film (R). Povestea lui Audrey Hepburn 7.20 Veni, Video, Vici! 7.35 Toți împreună 8.20 Osia Lumii 8.50 Desene animate 9.45 Film. Creatorul de monștri 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Trupa DP 2. 13.00 Atlas 13.30 Știri 13.35 Documentar 14.25 Top TVR 2 14.30 Serial. Parohia Dibley 16.00 Paralele inegale 17.30 Telematinal 17.45 D'ale lui Mitică 18.45 Serial. Avocata 19.40 Serial. Pine și trandafiri 20.30 Serial. Familia Porter 21.00 Știri 21.05 Teatrul liric. „Ermani” de Giuseppe Verdi 23.20 TVM Mesager.

Duminică 15 octombrie

6.00 Paralele inegale (R) 7.30 Tradiții 8.00 Ferma 9.00 Medalion de interpret 9.30 Cronici votive 10.00 Ferestre spre cer 12.30 Serial. Piatra magică 13.30 Știri 13.40 În numele sportului 14.15 Adevărate povești hollywoodiene 15.10 Serial. Star Trek 16.00 Lumea de mine 17.30 Telematinal 17.2 17.40 Serial. Stăpînul domeniului 18.30 Spectacolul lumii 19.00 Film. Însotitorul 20.30 Serial. Familia Porter 21.00 Știri 21.05 Altfest – Bistrița 2000 22.05 Arta coregrafică din partituri celebre 23.05 TVR Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența 12198.08 MHz. În România, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni, 9 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 10 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 11 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi, 12 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 13 octombrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă Acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sîmbătă, 14 octombrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă – Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 15 octombrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superbracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

9 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

10 OCTOMBRIE, MARTI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

11 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremierea „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

12 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

13 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foaia românească” 11.52 Avanspremierea „Ecranul nostru” 11.55 Ce e nou la liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 11.00 „De la pașape la opșpe – liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la români din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vișeu 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 OCTOMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Anamaria Brad)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50 Recomandări culturale 15.00 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30 Relații de la Ziua Culturală a Românilor din Ungaria 15.58 Încheiere.

15 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Anamaria Brad)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămînii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

11 octombrie 2000 (m1 ora 13.25)

Reluare: 14 octombrie 2000 (m2 ora 10.40)

Conținutul prevăzut al programului din săptămîna viitoare:

Programul românesc, televizat după un buletin informativ despre viața publică și culturală românească din Ungaria, va prezenta o adevărată curiozitate. Pînă cînd fotbalul maghiar de performanță s'chioapătă puternic, selecționata medicilor din Ungaria a obținut în acest an pentru a treia oară titlul de campion mondial. Din echipa medicilor maghiari face parte și Teodor Bányai, doctorul român din Giula.

Realizator: Tiberiu Boca

Stingerea flăcării olimpice a însemnat sfârșitul celei mai grandioase competiții sportive desfășurate de-a lungul timpului, Jocurile Olimpice ale mileniului – Sydney 2000.

În zilele trecute – pe durata jocurilor – zi și noapte am stat în fața micilor ecrane, am urmărit întrecerile sportive, am ținut pumnii pentru echipele sau sportivii noștri preferați și, firește, ne-am bucurat și am plîns împreună cu ei, în funcție de rezultatele, de medaliile obținute. Din fericire, mai mult ne-am bucurat, avînd în vedere că de obicei am urmărit evoluția sportivilor din două țări: România și Ungaria.

Ambele țări au evoluat cu succes. E suficient dacă ne gândim la medaliile de aur obținute, de pildă, de Kovács Ági, Nagy Tímea sau de selecționata de polo pe apă a Ungariei.

Și încă nu am vorbit încă de sportivii români. *Gabriela Szabo, Andreea Răducan, Simona Amânar, Diana Mocanu, Mihai Covaliu sau Elisabeta Lipa*, care au devenit, odată cu Sydney 2000, nume de legendă pentru Jocurile Olimpice. *Gabriela Szabo* stă acum alături de *Marion Jones, Michael Johnson* sau *Maurice Green*, iar numele minunatelor gimnaste române, împreună cu cel al unicei *Nadia Comăneci*. Iar *Diana Mocanu*, înătoarea de 16 ani, a intrat în Galeria Stelelor natației mondiale, acolo unde se află *Ian Thorp* sau *Suzi O'Neill*.

România a obținut în ultimele două zile ale Jocurilor Olimpice încă șapte medalii, dar, din păcate, numai una de aur, fapt care a scos România dintre primele zece locuri ale clasamen-

tului general. Palmaresul este însă și așa de-a dreptul impresionant, și cred că nimeni nu se aștepta ca sportivii români să obțină la Sydney 26 de medalii: 11 de aur, 6 de argint și 9 de bronz, adică cel mai bun „scor” olimpic din istoria participării României (cu excepția anului 1984, cînd la Los Angeles au fost condiții speciale de concurs).

Marlus Urzică

„Eroii” din Sydney au fost așteptați de multă lume la sosirea pe Aeroportul din București. Mii de oameni au sosit pentru a-i întâmpina sîmbătă după-masă pe Aeroportul Otopeni, pe reprezentanții României la gimnastică, scrimă, înot, canotaj, haltere, tenis de masă, lupte și tir, o parte dintre cei pe care i-au încurajat timp de două săptămîni, în fața televizoarelor, cei pentru care au avut emoții și s-au rugat. Zeci de buchete de flori i-au așteptat pe campioni olimpici și pe coechipierii lor. Iată cîteva reacții vizînd această primire:

MARIUS URZICĂ: „Este incredibil. Nu mă așteptam la o așa primire. A fost un drum

groaznic de obositor, dar acum, după ce l-am văzut pe tata, pe domnul primar și pe domnul director al școlii sportive unde am început performanța, care au venit tocmai de la Gheorgheni să-mi spună „bun sosit”, parcă am prins forțe noi.”

DIANA MOCANU: „Sînt fericită, uimită de asemenea primire și abia aștept să stau cu rudele și prietenii mei. Munca abia de-acum începe.”

ANDREEA RĂDUCAN: „Sînt bucuroasă și copleșită de atenția care mi se acordă. Voi încerca să obțin în continuare rezultate cît mai bune, ca să le demonstrez tuturor că mi s-a făcut o nedreptate prin retragerea medaliei de aur la individual compus.”

Comitetul Executiv al Comitetului Internațional Olimpic a decis, la propunerea Comisiei Medicale a acestui for, descalificarea gimnastei române Andreea Răducan, retrăgîndu-i-se medalia de aur, cucerită în concursul individual compus, deoarece sportiva a fost depistată pozitiv la un control antidoping...

După această decizie, Andreea Răducan a declarat ziarului „Gazeta Sporturilor” următoarele: „Nu pot să înțeleg cum s-a putut ajunge aici de la o biată pastilă de Nurofen. Nu mi se pare corect să mi se ia medalia, pentru care am muncit atîția ani”.

(Nurofenul este un medicament sub formă de tablete albe antipiretic și antiinflamator. Este recomandat în cazul durerilor de cap, în cele musculare, menstruale sau dentare, precum și în stările febrile. Acționează imediat și poate fi luat fără recomandarea medicului. Nu este trecut pe lista substanțelor interzise, dar conține pseudoefedrină. Efedrina este considerată drept un „ucigător” al durerilor de cap, al răcelii și al gripei... Atît Efedrina, cît și pseudo Efedrina sînt substanțe deosebit de stabile, ele neputîndu-se descompune timp de 24 de ore, instabilitatea intervenînd doar în cazul în care asupra lor acționează razele solare în prezența oxigenului).

Andreea Răducan

La întrebarea ziarului deja amintit (Lumea Sporturilor) că oare doctorul *Ioachim Oană* este vinovat, Andreea a răspuns următoarele: „Categoric, nu. Domnul doctor nu mi-a dat pastila cu rea voință, ci pentru a mă face bine. Simona Amânar a fost răcită timp de cîteva zile și i-a fost administrat același tratament. Pentru că în seara concursului de la individual compus mă durea puțin capul și mă ustura gîtul, fiind colegă de cameră cu Simona, domnul doctor *Ioachim Oană* a hotărît că este mai bine să iau un Nurofen pentru a nu avea probleme în timpul desfășurării competiției”.

Pe data de 26 septembrie, premierul *Mugur Isărescu* a semnat un memorandum prin care sportivei române Andreei Răducan i se recunoaște statutul de Campioană Olimpică, dobîndit la Sydney, și i se acordă o recompensă de 30.000 de dolari. De altfel, și Simona Amânar, care după retragerea medaliei de aur a Andreei Răducan a devenit oficial campioană olimpică, a declarat că pentru ea cîștigătoria rămîne Andreea...

Deci, s-au terminat Jocurile Olimpice 2000. De duminică (1 octombrie) Jocurile Olimpice de la Sydney au devenit istorie. Rămîn legendele, rămîn lacrimile de bucurie și de durere, rămîn imaginile unei competiții cu multe momente bune și rele. Sydney 2000 există de cîteva zile numai în retrospectivă. Pentru lumea sporturilor a început deja Atena 2004.

Bauer-Kaupert

Clasamentul pe medalii:

1.	SUA	97	39	25	33
2.	RUSIA	88	32	28	28
3.	CHINA	59	28	16	15
4.	AUSTRALIA	58	16	25	17
5.	GERMANIA	57	14	17	26
6.	FRANȚA	38	13	14	11
7.	ITALIA	34	13	8	13
8.	OLANDA	25	12	9	4
9.	CUBA	29	11	11	7
10.	MAREA BRITANIE	28	11	17	7
11.	ROMÂNIA	26	11	6	9
12.	COREEA DE SUD	28	8	9	11
13.	UNGARIA	17	8	6	3

FOAIA
românească
6 OCTOMBRIE 2000

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Carai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile postale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec postal. Abonamentele în anul 2000: 3 luni 270 forinți; 6 luni 540 forinți; 1 an 1080 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.